Zapojení právnických a fyzických osob do záchranných a likvidačních prací

Bc. Lukáš Šumbera

Diplomová práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	**Bc. Lukáš Šumbera**
Osobní číslo:	**L20434**
Studijní program:	**N1032A020002 Bezpečnost společnosti**
Specializace:	**Rizikové inženýrství**
Forma studia:	**Prezenční**
Téma práce:	**Zapojení právnických a fyzických osob do záchranných a likvidačních prací**

Zásady pro vypracování

1. Z dostupných zdrojů zpracujte literární rešerši.
2. Zkoumejte systém zapojení fyzických a právnických osob v obcích.
3. Vytipujte profese potřebné při záchranných a likvidačních pracích.
4. Navrhněte opatření ke zlepšení dané poblematiky.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ a Libor FOLWARCZNY, 2013. *Ochrana obyvatelstva.* 2., aktualiz. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-807-3851-347.
2. MCENTIRE, David A., 2015. *Disaster response and recovery: strategies and tactics for resilience.* Second edition. Hoboken, New Jersey, Wiley. ISBN 978-111-8673-027.
3. VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK, 2014. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století.* Praha: Karolinum. ISBN 978-802-4624-778.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **6. května 2022**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA
DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 5.8.2022

Jméno a příjmení studenta: Bc. Lukáš Šumbera

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se bude zabývat zapojením právnických a fyzických osob do záchranných a likvidačních prací. Zaměřuje se na oblast Jihomoravského kraje a část práce i přímo na město Veselí nad Moravou. V teoretické části jsou vymezeny hlavní pojmy, se kterými se v práci budeme setkávat, dále je zde popsána platná legislativa, o kterou se toto téma opírá. Je zde popsán integrovaný záchranný systém, včetně složek, které do tohoto systém spadají. Na konci teoretické části jsou zmíněny právnické a fyzické osoby a jsou zde popsány práce, které se při mimořádných událostech vykonávají. V praktické části je popsán hasičský záchranný sbor a sbor dobrovolných hasičů, včetně techniky, kterou disponují. Následně se zabývá subjekty, které se zapojují do záchranných a likvidační prací. Praktická část se opírá o informace získané z dotazníku, rozhovoru a o výsledky SWOT analýzy. Nakonec je tato problematika slovně vyhodnocena a jsou navržena možná zlepšení.

Klíčová slova: ochrana obyvatelstva, záchranné práce, likvidační práce, právnické a fyzické osoby, spolupráce, analýza, dobrovolná činnost, integrovaný záchranný systém

ABSTRACT

The thesis will deal with the involvement of legal and natural persons in rescue and disposal works. It focuses on the South Moravian region and part of this thesis focuses on the Veselí nad Moravou. Theoretical part defines main terms that we will encounter in this thesis and the applicable legislation related to this theme. There is also described integrated rscue systém, including the services that belong to this systém. At the end of theoretical part we described legal and natural persons and works they performer during extraordinary events. The practical part describes the fire brigade and voluntary fire brigade, including the available technical equipment. Then it focuses on entities that are involved in rescue and disposal works. Practical part is based on the information from questionnaire, the interview and the results of the SWOT analysis. Finally, this issue is verbally evaluated and possible improvements are suggested.

Keywords: population defense, rescue works, disposal works, legal and natural persons, cooperation, analysis, voluntary activity, integrated rescue system

Zde bych chtěl poděkovat vedoucímu mé diplomové práce doc. Ing. Jaromíru Novákovi, CSc. za ukázání směru ve vypracovávání mé práce a v průběžném podporování. Dále bych chtěl poděkovat veliteli sboru dobrovolných hasičů Jaroslavovi Charvátovi za poskytnutí velmi užitečných informací, od kterých jsem se mohl odrazit.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD **11**
I TEORETICKÁ ČÁST **12**
1 VYMEZENÍ POJMŮ **13**
2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC **15**
3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM **18**
3.1 STRUKTURA IZS 19
3.2 ZÁKLADNÍ SLOŽKY IZS 19
3.2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky 19
3.2.2 Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje 20
3.2.3 Zdravotnická záchranná služba 21
3.2.4 Policie České republiky 22
3.3 ŘÍZENÍ INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU 22
3.4 ARMÁDA ČR 23
3.5 DOKUMENTACE INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU 24
3.5.1 Typové činnosti 24
3.5.2 Havarijní plány krajů a vnější havarijní plány 25
3.5.3 Dohody o poskytnutí pomoci 26
3.5.4 Dokumentace o společných záchranných a likvidačních pracích a statistické přehledy 26
3.5.5 Dokumentace o společných školeních, instruktážích a cvičení složek IZS 26
3.5.6 Poplachový plán IZS 27
3.6 ZÁCHRANNÉ PRÁCE 27
3.6.1 Úhrada nákladů za provedené záchranné práce 27
3.7 LIKVIDAČNÍ PRÁCE 28
3.7.1 Úhrada nákladů za provedené likvidační práce 28
3.8 OBNOVOVACÍ PRÁCE 29
3.8.1 Úhrada nákladů za provedené obnovovací práce 29
4 INFORMAČNÍ SYSTÉMY **30**
5 PRÁVNICKÉ A PODNIKAJÍCÍ FYZICKÉ OSOBY **31**
5.1 POVINNOSTI PRÁVNICKÝCH A PODNIKAJÍCÍCH FYZICKÝCH OSOB 31
5.2 ZAPOJENÍ OBČANŮ DO ZÁCHRANNÝCH A LIKVIDAČNÍCH PRACÍ 32
6 CÍLE A POUŽITÉ METODY **34**
6.1 METODA CHECKLIST 34
6.2 ŘÍZENÝ ROZHOVOR 34
6.3 SWOT ANALÝZA 34
6.4 DOTAZNÍK 35

6.5 Analýza nejvíce využívaných profesí při záchranných a likvidačních prací. 35
II PRAKTICKÁ ČÁST 36
7 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR JIHOMORAVSKÉHO KRAJE 37
7.1 Webové stránky HZS JMK 37
7.2 Hasičská stanice Veselí nad Moravou 38
7.3 Technika hasičské stanice Veselí nad Moravou 39
7.4 Přehled výjezdů a událostí 41
7.5 Další stanice HZS 41
7.6 Koordinace činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu 43
8 TORNÁDO NA BŘECLAVSKU A HODONÍNSKU 45
8.1 Záchranné a likvidační práce po tornádu 45
8.1.1 Zapojení fyzických a právnických osob 46
8.2 Věcná pomoc 46
9 NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE 47
9.1 Panel NNO Jihomoravského kraje 47
9.2 Český červený kříž 48
9.3 Vodní záchranná služba 48
9.4 Dobrovolní hasiči 48
9.5 Připravené síly 49
9.6 ADRA 49
10 HUMANITÁRNÍ POMOC V JIHOMORAVSKÉM KRAJI 50
10.1 Řešení mimořádných událostí 51
10.2 Činnosti a úkoly v rámci systému koordinace humanitární pomoci v Jihomoravském kraji 51
10.2.1 Checklist činností humanitární pomoci 51
10.2.2 Aktivace systému koordinace humanitární pomoci v Jihomoravském kraji 53
10.2.3 Činnost dotčených subjektů po první koordinační schůzce 53
10.2.4 Činnost terénních týmů v zasažené oblasti spojená s humanitární pomocí 54
10.2.5 Průběžná činnost zapojených subjektů 54
10.3 Ukončení systému koordinace humanitární pomoci 55
10.4 Finanční prostředky 55
10.5 Dobrovolnická pomoc 56
11 NEJVYUŽÍVANĚJŠÍ NÁSTROJE KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ 57
11.1 GINA Systém 57

11.2 SYSTÉM ARGIS 58
11.3 INFORMAČNÍ WEB KRIZDATA 59
11.4 PORTÁL KRIZPORT 59
11.5 APLIKACE PORT.ALL 60
11.6 APLIKACE VPR 60
12 TECHNIKA A PROSTŘEDKY HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR 61
13 DOKUMENTACE IZS 65
14 VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ A PROFESÍ PŘI ZÁCHRANNÝCH A LIKVIDAČNÍCH PRACÍ 66
14.1 BAŤŮV KANÁL A LODĚ 66
14.2 ZEMĚDĚLCI A ZEMĚDĚLSKÉ STROJE 66
14.3 ZDROJE ELEKTRICKÉ ENERGIE 66
14.4 ZEDNÍCI, POKRÝVAČI, KLEMPÍŘI, SVÁŘEČI, ELEKTRIKÁŘI 66
14.5 DALŠÍ PROFESE 67
15.1.1 Silné stránky 68
15.1.2 Slabé stránky 69
15.1.3 Příležitosti 70
15.1.4 Hrozby 71
15.2 VYHODNOCENÍ SWOT ANALÝZY 72
15.3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ 73
15.3.1 Dotazník 73
15.4 ŘÍZENÝ ROZHOVOR 75
16 CELKOVÁ ANALÝZA TÉTO PROBLEMATIKY 76
17 ZJIŠTĚNÉ NEDOSTATKY A NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ 78
ZÁVĚR 79
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 80
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 84
SEZNAM OBRÁZKŮ 85
SEZNAM TABULEK 86
SEZNAM PŘÍLOH 87

ÚVOD

Většina mimořádných událostí nevyžaduje zapojení právnických a fyzických osob. Ale stává se, že se naskytnou rozsáhlejší mimořádné události, mezi které můžeme zařadit například povodně, požáry nebo tornádo, kterého jsme před rokem mohli být svědkem. V tomto případě nestačí na tyto situace pouze složky integrovaného záchranného systému, ale je nutno zapojit i další subjekty. Mezi tyto subjekty můžeme zařadit, jak už název práce napovídá, právnické a fyzické osoby. Dále se může jednat o nestátní neziskové organizace, které mají své kvalifikované příslušníky. Tyto subjekty mají za úkol pomáhat složkám integrovaného záchranného systému provádět záchranné a likvidační práce. S tím souvisí dobrovolnická činnost a humanitární pomoct.

Spolupráce a koordinace těchto jednotlivých subjektů je velmi důležitá. Správná a efektivní spolupráce usnadňuje zvládání a rychlost vypořádání se s danou mimořádnou situací.

Teoretická část je zaměřena na seznámení se s tématem. Jsou zde zahrnuty základní pojmy, které se v práci objevují. Dále je nutné zmínit legislativu, která se zabývá touto problematikou. Popíšu zde integrovaný záchranný systém včetně složek, které do tohoto systému patří. S tím souvisí i záchranné, likvidační a obnovovací práce. V poslední kapitole teoretické části jsem popsal fyzické a právnické osoby a jejich postoj k mimořádným událostem.

Praktická část zahrnuje popis hasičského záchranné sboru Jihomoravského kraje a hasičskou stanici ve Veselí nad Moravou. Dále je zde popsaný průběh činností při tornádu, které postihlo Hodonín a okolní obce minulý rok. Důležitým prvkem při mimořádných událostech jsou nestátní neziskové organizace a humanitární pomoc, což jsem popsal v nadcházejících dvou kapitolách. Jednou z mých zásad bylo vytipování nejvyužívanějších profesí a prostředků, které jsou potřebné při mimořádných událostech. Při tomto rozboru jsem se opíral o řízený rozhovor a dotazník, který jsem provedl díky veliteli sboru dobrovolných hasičů. Nakonec jsem provedl SWOT analýzu na samotnou spolupráci složek IZS a právnických a fyzických osob při společných pracích. Na to jsem provedl celkové vyhodnocení této problematiky a pokusil se dát možné návrhy na zlepšení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ POJMŮ

V souvislosti s tématem mé diplomové práce se setkáme s různými pojmy. Zde si ty nejdůležitější popíšeme.

Mimořádná událost

Mimořádná událost je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také haváriemi, které ohrožují život, zdraví, majetek a životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Krizová situace

Je mimořádnou událostí podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen krizový stav.

Záchranné práce

Jsou činnosti vedoucí k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.

Likvidační práce

Jedná se o soubor činností vedoucí k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

Ochrana obyvatelstva

Ochranou obyvatelstva můžeme popsat jako plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku.

Krizové řízení

Krizové řízení můžeme popsat jako souhrn řídících činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením nebo ochranou kritické infrastruktury.

Havárie

Je člověkem způsobená mimořádná událost, nehoda či katastrofa, která vedla ke zničení či poškození nějakého stroje, přístroje, budovy apod. a došlo tak ke škodám na okol-ním prostředí.

Věcná pomoc

Je poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo obce; věcnou pomocí se rozumí i pomoc poskytnuta dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo vědomím velitele zásahu, starosty obce nebo hejtmana kraje.

Osobní pomoc

Je činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje neboj starosty obce; osobní pomocí se rozumí i pomoc poskytnuta dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, starosty obce nebo hejtmana kraje.

Dobrovolná pomoc

Jedná se o pomoc poskytnutou dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce.

Bezpečnostní rada

Je poradním orgánem pro přípravu na krizové situace. Předsedou bezpečnostní rady je, podle druhu samosprávného celku, starosta obce, hejtman kraje nebo Praze primátor hlavního města Prahy. Předseda jmenuje členy bezpečnostní rady kraje.

Krizový štáb

Je pracovní orgán k řešení krizových situací, který zřizuje starosta obce, hej-tman kraje, ministerstva a jiné správní úřady. (Kratochvílová, Kratochvílová, Folwarczny, 2013, s. 15)

2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Problematika diplomové práce se opírá o několik zákonů a vyhlášek. Mezi ty hlavní patří právě zákon o integrovaném záchranném systému a zákon o krizovém řízení. Právní úprava o IZS vznikla společně právě s krizovým zákonem a zákonem o hospodářských opatřeních pro krizové stavy.

Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému

Tento zákon vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

Tento zákon stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením a při jejich řešení.

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon upravuje přípravu hospodářských opatření pro stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav (dále jen "krizové stavy") a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů.

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

Vyhláška o IZS se mimo jiné zabývá zejména koordinací záchranných a likvidačních prací, činností operačních středisek IZS a dokumentací IZS. Vyhláška je dále rozhodujícím předpisem pro územní havarijní plánování a pro vnější havarijní plány jaderných elektráren.

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Tato vyhláška je zaměřena výhradně na oblast ochrany obyvatelstva, definuje činnosti jako je evakuace, varování, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva.

Zákon č. 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru

Tento zákon definuje hasičský záchranný sbor ČR jako jednotný bezpečnostní sbor a obecně mu stanoví úkoly.

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

Tento zákon upravuje podmínky poskytování zdravotnické záchranné služby, práva a povinnosti poskytovatele zdravotnické záchranné služby, povinnosti poskytovatelů akutní lůžkové péče k zajištění návaznosti jimi poskytovaných zdravotních služeb na zdravotnickou záchrannou službu, podmínky pro zajištění připravenosti poskytovatele zdravotnické záchranné služby na řešení mimořádných událostí1) a krizových situací2) a výkon veřejné správy v oblasti zdravotnické záchranné služby.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon o Policii České republiky, který vešel v platnost 11. 8. 2008, je zákon, jehož hlavním záměrem je přizpůsobit Policii České republiky na úkoly při zajišťování bezpečnosti a dále organizuje řízení policie.

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

Zákon upravuje postavení, úkoly a členění ozbrojených sil České republiky, jejich řízení, přípravu a vybavení vojenským materiálem. Zákon dále upravuje použití vojenské zbraně vojáky v činné službě a náhradu škody.

Zákon č. 133/1985 Sb., České národní rady o požární ochraně

Hlavním smyslem tohoto zákona je vytvořit vhodné podmínky pro ochranu života a zdraví občanů a ochranu majetku před požáry. Dále také pro poskytování pomoci při dalších živelných pohromách či jiných mimořádných událostech stanovením povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany, jakož i postavení a povinností jednotek požární ochrany.

Zákon č.198/2002 Sb. o Dobrovolnické službě

Zákon upravuje podmínky, za kterých stát podporuje dobrovolnickou službu organizovanou dle tohoto zákona a vykonávanou dobrovolníky bez nároku na odměnu. Zákon byl významněji novelizován v roce 2014 v souvislosti s požadavky nového občanského zákoníku. Tímto zákonem se řídí pouze organizace, které získají akreditaci Ministerstva vnitra ČR na konkrétní projekt. (zakonyprolidi, 2022)

3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech včetně havárií a živelních pohrom. Je jím naplňováno ústavní právo občana na pomoc při ohrožení zdraví nebo života.

Integrovaný záchranný systém České republiky jako takový, vznikl vydáním zákona č. 239/2000Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonu, s účinností od roku 2001. Do té doby sice existovaly jednotlivé složky integrovaného záchranného systému, ale tento pojem nebyl legislativně ukotven, a nebyl proto ani používán.
Vznik IZS byl tedy z potřeby každodenní činnosti záchranářů, zejména při složitých haváriích, nehodách a živelních pohromách, kdy je třeba organizovat společnou činnost všech, kdo mohou svými silami a prostředky, kompetencemi nebo jinými možnostmi přispět k provedení záchrany osob, zvířat, majetku nebo životního prostředí. Je to systém spolupráce a koordinace složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací, tak, aby stručně řečeno, “nikdo nebyl opomenut, kdo pomoci může a vzájemně si nikdo z nich nepřekážel“. To je zejména v hektickém období mimořádných událostí velice nesnadný úkol, který musí mít svá pravidla. (Mcentire, 2015)

IZS není institucí, úřadem, sborem, sdružením ani právnickou osobou. IZS je systém práce s nástroji spolupráce a modelovými postupy součinnosti (typovými činnostmi) a je součástí systému pro zajištění vnitřní bezpečnosti státu. Jedná se o systém smluvních ujednání podle předpisy stanovenými pravidly.
Výjimkou a určitou institucí IZS se od roku 2004 staly operační a informační střediska, což jsou dispečerským způsobem organizovaná a nejmodernější technologií vybavená zařízení pro příjem a distribuci tísňových volání na jednotné evropské číslo tísňového volání 112. Tato centra mají své zaměstnance a stavební a technické vybavení a jsou relativně autonomní součástí hasičských záchranných sborů krajů, které je personálně a materiálně zabezpečují. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 11)

3.1 Struktura IZS

Integrovaný záchranný systém můžeme rozdělit na základní složky IZS a ostatní složky IZS, které provádí záchranné a likvidační práce.

Mezi základní složky IZS řadíme:

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany
- Zdravotnická záchranná služba
- Policie České republiky

Mezi ostatní složky IZS řadíme:

- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory
- Ostatní záchranné sbory
- Orgány ochrany veřejného zdraví
- Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
- Zařízení civilní ochrany

Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným pracím (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 12) (hzscr, 2009)

3.2 Základní složky IZS

Bližší definování základních složek integrovaného systému, jejich činnost, struktura a rozdělení.

3.2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky je jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi.

Hasičský záchranný sbor se podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy

HZS ČR je hlavním koordinátorem a páteří integrovaného záchranného systému. V praxi to mj. znamená, že pokud zasahuje více složek IZS, na místě většinou velí příslušník Hasičského záchranného sboru ČR, který řídí součinnost složek a koordinuje záchranné a likvidační práce. Operační a informační středisko povolává a nasazuje potřebné síly a prostředky jednotlivých složek IZS v konkrétních lokalitách. Na strategické úrovni je pak integrovaný záchranný systém koordinován krizovými orgány krajů a Ministerstva vnitra.

Dle zákona o integrovaném záchranném systému velitel zásahu má při provádění záchranných a likvidačních prací rozsáhlé pravomoci. Může mj. zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu, nařídit evakuaci osob nebo stanovit jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí, velitel zásahu je rovněž ze zákona oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci. Firmy a občané mají ze zákona povinnost tuto žádost o pomoc při řešení mimořádné události vyslyšet. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 22)

3.2.2 Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje

Jednotkou požární ochrany („jednotka PO“) se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami, požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany.

Základním posláním jednotek PO je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných, resp. likvidačních prací.

Jednotky PO působí buď v organizačním řízení nebo v operačním řízení. Organizačním řízením se rozumí činnost k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotek PO. Tímto se rozumí činnost

související s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů (školení, výcvik), údržbou požární techniky a dalších prostředků požární ochrany apod.

Jednotkami požární ochrany („PO“) jsou:

- Jednotka hasičského záchranného sboru kraje, která je složena z příslušníků hasičského záchranného sboru (dále jen "příslušník") určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru kraje.
- Jednotka hasičského záchranného sboru podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání.
- Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která je složena z fyzických osob, které nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání.
- Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 33)

3.2.3 Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnická záchranná služba je součástí systému zdravotních služeb ČR. Jejím základním úkolem je poskytovat přednemocniční neodkladnou péči, a to v následujících případech:

- Náhle vzniklé onemocnění, úraz nebo jiné zhoršení zdravotního stavu, které mohou vést ke vzniku dlouhodobých nebo trvalých následků, případně k selhání životních funkcí a náhlé smrti.
- Náhle vzniklá intenzivní bolest.
- Náhle vzniklé změny chování a jednání postiženého ohrožující zdraví nebo život jeho samého nebo jiných osob. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 52) (zachrannasluzba, 2022)

3.2.4 Policie České republiky

Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti.

3.2.4.1 Činnost Policie České republiky

Policie ČR se řídí zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který nabyl účinností k 1. lednu 2009. Tento zákon nahradil původní zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

PČR spolupracuje při plnění svých úkolů s ozbrojenými silami, bezpečnostními sbory a fyzickými i právnickými osobami. Vyžaduje-li to situace je oprávněná spolupracovat i s mezinárodní organizací INTERPOL, Evropským policejním úřadem, příslušnými orgány, institucemi EU a s dalšími mezinárodními organizacemi. Jako jeden z hlavních pilířů IZS napomáhá policie při řešení mimořádných událostí a krizových situací činností, jako je například vniknutí do uzavřených prostor, regulace dopravy v místě zásahu, vyšetřování vzniku MU, identifikace mrtvých, ochrana majetku apod. V rámci spolupráce s celým systémem IZS může PČR poskytnou i leteckou službu, která slouží především zásahovým týmům policie, ale při zdolávání určitého druhů událostí může pomoci i tam, kde si situace vyžaduje.

3.2.4.2 Struktura Policie České republiky

Policie ČR je přímo podřízená ministerstvu vnitra. Tvoří ji policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství a útvary v rámci krajských ředitelství. Počet územních obvodů se shoduje s počtem krajů v ČR. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 42) (policie, 2021)

3.3 Řízení integrovaného záchranného systému

Stálými orgány pro koordinaci složek IZS jsou operační a informační střediska integrovaného záchranného systému (OPIS IZS). Na OPIS IZS jsou také svedeny linky tísňového volání 112 a 150.

Řízení IZS se provádí na příkaz velitele zásahu. Pokud složky IZS provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací, řídí se pokyny:

- Starosty obce s rozšířenou působností
- Hejtmana kraje
- Primátora hlavního města Prahy
- Ministerstva vnitra

Za organizaci a řízení ochrany obyvatelstva při řešení následků mimořádných událostí nesou odpovědnost a plní úkoly v rámci svých kompetencí v souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému:

- ministerstva a jiné ústřední správní úřady
- orgány kraje, za které plní úkoly hasičský záchranný sbor kraje
- hejtman
- obecní úřad
- starosta obce
- právnické osoby a podnikající fyzické osoby

Pokud mluvíme o právnických a podnikajících fyzických osobách, úkoly pro ochranu zaměstnanců mají vymezeny v zákoníku práce.
Při vyhlášení stavu nebezpečí se IZS řídí pokyny od hejtmana kraje. V případě nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, pokyny dává ministerstvo vnitra. (mestodobruska.cz, 2022)

3.4 Armáda ČR

Jedná se o dočasné organizované nasazení vojenských útvarů a vojenských zařízení s potřebným vojenským materiálem a pod velením příslušného velitele. Pomoc armády se využívá v případě, kdy příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy, požární ochrany nemohou zajistit záchranné práce vlastními silami. Použití armády k záchranným pracím mohou vyžadovat hejtmani krajů, primátoři a starostové obcí nebo Ministerstvo vnitra. Hrozí-li však nebezpečí z prodlení, mohou vyžadovat použití armády k záchranným pracím velitel zásahu a velitel jednotky požární ochrany u velitele vojenského útvaru nebo náčelníka

vojenského zařízení, které je nejblíže místu mimořádné události. Veškeré použití armády k záchranným pracím se uskutečňuje v souladu se zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky.

Vojenské záchranné útvary se používají k plnění humanitárních úkolů ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech před nasazením útvarů a zařízení armády ČR k záchranným pracím. Jsou to specializované součásti armády ČR zaměřené svým vybavením na likvidační práce a obnovu postiženého území. (veda.polac, 2020) (mestodobruska, 2022)

3.5 Dokumentace Integrovaného záchranného systému

Podle vyhlášky 328/2001Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, zpracovává a vede generální ředitelství spolu s hasičským záchranným sborem kraje potřebné dokumenty IZS, kterými jsou:

- Typové činnosti
- Havarijní plán krajů a vnější havarijní plán
- Dohoda o poskytnutí pomoci
- Dokumentace o společných záchranných a likvidačních pracích a statistické přehledy
- Dokumentace o společných školeních, instruktážích a cvičení složek IZS
- Poplachový plán IZS (hzscr, 2021)

3.5.1 Typové činnosti

Typové činnosti jsou dokumenty již zpracovaných situací, kde jsou dané postupy jednotlivých složek IZS. Typovou činnost vydává generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR odbor IZS a výkonu služby.

Přehled jednotlivých typových činností:

- Špinavá bomba
- Demonstrování úmyslu sebevraždy

- Hrozba použití NVS nebo nález NVS, podezřelého předmětu, munice, výbušnin a výbušných předmětů
- Zásah složek IZS u mimořádné události Letecká nehoda (19.12.2016)
- Nález předmětu s podezřením na přítomnost B-agens nebo toxinů
- Opatření k zajištění veřejného pořádku při shromážděních a technopárty
- Záchrana pohřešovaných osob-pátrací akce v terénu
- Dopravní nehoda
- Zásah složek IZS u mimořádné události s velkým počtem zraněných osob
- Při nebezpečné poruše plynulosti provozu na dálnici
- Chřipka ptáků
- Při poskytování psychosociální pomoci
- Reakce na chemický útok v metru
- Amok-útok aktivního střelce
- Mimořádnosti v provozu železniční osobní dopravy
- Mimořádná událost s podezřením na výskyt vysoce nakažlivé nemoci ve zdravotnickém zařízení nebo v ostatních prostorech
- Mimořádná událost s podezřením na výskyt vysoce nakažlivé nemoci na palubě letadla s přistáním na letišti Praha Ruzyně (hzscr, 2021)

3.5.2 Havarijní plány krajů a vnější havarijní plány

Havarijní plány krajů a vnější havarijní plány jsou nedílnou součástí dokumentace IZS. Jejich základní struktura je stejná – v každém je informativní část, která se zabývá popisem území a analýzou rizik, operativní část, která obsahuje konkrétně rozpracovaný poplachový plán IZS, jak by se měli v dané situaci složky IZS chovat. Dále se už plány jednotlivých složek IZS od sebe odlišují, jelikož každá složka má v havarijních plánech svůj vlastní operační plán konkrétních činností.

Za nejdůležitější součást havarijních plánů jsou považovány analýzy rizik, z jejíchž výsledků by měl havarijní plán vycházet. Pokud není analýza rizik kvalitně zpracována, nemůže být

kvalitně zpracován ani celý havarijní plán, a právě proto by jej měli zpracovávat kvalifikovaní profesionálové, obzvláště v oblasti vnějších havarijních plánů, kde se analýza rizik stává samostatným vědním oborem. (hzscr.cz, 2021)

3.5.3 Dohody o poskytnutí pomoci

Síly a prostředky, které se používají občas nebo jen výjimečně není ekonomické přímo pro složky IZS pořizovat, tudíž musí být opatřeny nějak jinak. K tomuto zaopatření právě slouží dohody o poskytnutí pomoci, na jejichž základě může hasičský záchranný sbor kraje nebo starosta obce předem sjednat způsob a rozsah osobní nebo věcné pomoci v případě potřeby záchrany nebo likvidačních prací. Často se tyto dohody sjednávají pro různé jeřáby a další těžkou techniku, právě pro již zmíněné likvidační práce nebo pro ubytování a stravování v případě potřeby ochrany obyvatelstva. (hzscr, 2021)

3.5.4 Dokumentace o společných záchranných a likvidačních pracích a statistické přehledy

Každá ze složek IZS zpracovává vlastní dokumenty o jednotlivých zásazích a každá složka je má upraveny podle svých interních předpisů. Tyto „zprávy o zásahu“ vždy zpracovává velitel zásahu a musí obsahovat základní časové údaje, informace o mimořádné události, popis průběhu záchranných a likvidačních prací, údaje o přítomných složkách IZS, o využité věcné nebo osobní pomoci, o výskytu nebezpečných látek a další relevantní údaje. Zpráva také může obsahovat zpracované situační náčrtky. Dále pak ale existuje ještě společná Zpráva o zásahu složek IZS, kterou zpracovává velitel zásahu v případě vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu právě na základě zpráv od jednotlivých složek, kterou poté předává HZS kraje k případnému dalšímu využití. (hzscr.cz, 2021)

3.5.5 Dokumentace o společných školeních, instruktážích a cvičení složek IZS

Společná cvičení, školení či instruktáže jsou nedílnou součástí fungování celého systému IZS. Pro efektivní realizaci těchto cvičení je nutné zpracovávat řádnou dokumentaci o prováděné činnosti. Dokumentace také slouží k možnému krytí při případných zraněních, nebo při vzniku škod v průběhu cvičení. Pro taktické cvičení by měl byt zpracován scénář o provedení a vyhodnocení. Velmi důležitý je dokument, který nařizuje provedení cvičení.

Tento dokument smí vydat pouze ministr vnitra, generální ředitel HZS ČR, hejtman kraje nebo ředitel HZS kraje. Dokumentace se týká i prověřovacích cvičení, které je předem neohlášené a utajené. (hzscr, 2021)

3.5.6 Poplachový plán IZS

Poplachové plány IZS jsou seznamy sil a prostředků složek IZS, se kterými může být operováno při řešení mimořádné události. Poplachový plán kraje vychází ze zpracovaných havarijních plánů a dohod o plánované činnosti na vyžádání. Poplachové plány různých krajů nejsou totožné, protože každý kraj má své vlastní specifikace, se kterými je nutno počítat, ale všechny jsou navzájem propojené operativní dokumentací, se kterou pracuje a udržuje ji aktuální OPIS IZS kraje. (hzscr, 2021)

3.6 Záchranné práce

Jsou činnosti, které při zásahu složek integrovaného záchranného systému po oznámení vzniku nebo neodvratně se blížící mimořádné události je nutné provést v místě nasazení složek integrovaného záchranného systému nebo v místě předpokládaných účinků mimořádné události bezprostředně a nejpozději v okamžiku, kdy je to možné s ohledem na zdraví a životy zasahujících osob. Za záchranné práce se považují i činnosti, které umožňují vytvoření přiměřených bezpečnostních podmínek pro ochranu zasahujících osob.
Systémy plošného pokrytí území státu jednotkami požární ochrany a zdravotnickou záchrannou službou limitují bezprostřednost provedení záchranných prací stanovenými maximálními dojezdovými časy jednotek a osádek na místo zásahu a kapacitními možnostmi jednotek a osádek, které se již dostavily na místo zásahu a jejich případným dalším posilováním. Záchranné práce jsou upřednostňovány před prováděním likvidačních i obnovovacích prací. Nejvyšší prioritou při těchto pracích je vždy záchrana životů osob a jejich zdraví. Mezi pravomoci velitele zásahu je také rozhodnutí o pořadí provádění záchranných prací směřované k ochraně majetku, zvířat a životního prostředí. (csvh.cz, 2020)

3.6.1 Úhrada nákladů za provedené záchranné práce

Na základně listiny základních práv a svobod je stanoveno, že každý má právo na ochranu života, zdraví či majetku. Proto provádí základní i ostatní složky integrovaného záchranného systému tyto práce ve prospěch každého bezúplatně a jsou zabezpečovány z jejich

rozpočtových prostředků nebo z veřejných finančních zdrojů. Mezi ty můžeme zařadit například zdravotní pojištění v případě, že jsou záchranné práce výkonem hrazeným z tohoto pojištění. Pokud při záchranných prací je využitá ať už plánovaná nebo neplánovaná osobní či věcná pomoc a poskytovatel žádá o úhradu nákladů, zabezpečuje ji příslušný krajský úřad.

Záchranné práce prováděné právě právnickými, podnikajícími fyzickými osobami, fyzickými osobami a občanskými sdruženími, které nepatří mezi základní či ostatní složky integrovaného záchranného systému nebo nebyly požádány o pomoc k tomu oprávněným subjektem, jsou hrazeny na základě komerčního nebo jiného vztahu mezi poskytovatelem záchranných prací a příjemcem této pomoci. Poskytovatel ani příjemce nemá nárok na úhradu nákladů orgány veřejné správy, taktéž ani složkami integrovaného záchranného systému.

3.7 Likvidační práce

Jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí, přičemž následky se rozumí účinky působící na osoby, zvířata, věci a životní prostředí. Jsou to činnosti, které je nutno vykonat bez zbytečného odkladu tak, aby složky integrovaného záchranného systému mohly opustit místo zásahu a ukončit zásah, nebo předat místo zásahu k dalšímu užívání, případně k provedení obnovovacích prací. (csvh, 2020)

3.7.1 Úhrada nákladů za provedené likvidační práce

Základní složky integrovaného záchranného systému provádějí likvidační práce bezúplatně a jsou zabezpečovány z jejich rozpočtových prostředků nebo z veřejných zdrojů. Ale jen v případě, že daná mimořádná událost není havárie. V případě, že při likvidačních pracích je využitá plánovaná či neplánovaná věcná nebo osobní pomoc a poskytovatel pomoci požaduje úhradu nákladů, zajišťuje ji příslušný krajský úřad.

Dotčená osoba provádí likvidační práce svými zaměstnanci, domluveným dalším subjektem nebo osobně ve svém zájmu a z vlastní zdrojů. Nemá nárok na úhradu nákladů ze strany orgánů veřejné správy nebo složek IZS.

3.8 Obnovovací práce

Za obnovovací práce se pro účely této metodické pomůcky považují činnosti spočívající v revitalizaci životního prostředí a činnosti směřující k únosné obnově životního prostředí, společenského života a materiálních hodnot; obecně jde o činnosti směřující k obnově území, které neodstraňují riziko ohrožení života a životního prostředí a nemají charakter záchranných a likvidačních prací.

3.8.1 Úhrada nákladů za provedené obnovovací práce

Obnovovací práce provádí většinou právnické, podnikající fyzické a fyzické osoby ze svých vlastních zdrojů. Orgány veřejné správy provádějí obnovovací práce v rámci své působnosti a vyčleňují pro ně prostředky ve svém rozpočtu, podle rozpočtových pravidel nebo využívají prostředky veřejných zdrojů. V případě že v důsledku mimořádné události byl vyhlášen krizový stav, může se stát podílet na úhradě nákladů za obnovovací práce na základě strategie obnovy území. (csvh, 2020)

4 INFORMAČNÍ SYSTÉMY

V dnešní době jsou informační systémy součástí téměř každé organizace, hlavním účelem je zjednodušení práce a uspokojení informačních potřeb pracovníků organizace. Základem každého informačního systému dále jen IS, jsou jeho technologie, které v současnosti představují počítače a jeho periférie. Informační technologie zásadně zdokonalují vlastnosti IS. Vytváření a zpracování dat bylo značně zjednodušeno digitalizací, se kterou se můžeme setkat například u IS založených na získávání a zpracování dat, které mají vztah k zemskému povrchu neboli geografické informační systémy.

IS lze definovat jako „soubor lidí, metod a technických prostředků zajišťující sběr, přenos, uchování, zpracování a prezentaci dat s cílem tvorby a poskytování informací podle potřeb příjemců informací činných v systémech řízení“.

IS netvoří pouze technické prostředky. Je tvořen technickými prostředky, programovým vybavením, s kterým lidé obsluhují tento systém a také daty a organizačními prostředky informačního systému. Organizačními prostředky může být myšleno, že ne každý uživatel má přístup ke stejným datům a funkcím systému. Nezbytnost každého informačního systému je zabezpečení jeho provozu, administrace a údržba. (cvut, 2021) (Lukáš, Hrůza, Kný, Darkwah, 2018)

5 PRÁVNICKÉ A PODNIKAJÍCÍ FYZICKÉ OSOBY

Právnická osoba je organizovaná struktura, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnická osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.

Podnikající fyzická osoba je tak, která samostatně vykonává činnost na vlastní účet a odpovědnost. Jedná se o výdělečnou činnost, vykonávanou živnostenským nebo obdobným způsobem.

Tyto osoby se také zapojují do záchranných a likvidačních prací. Využívají se především osoby zahrnuté v poplachových plánech daného území. Hlavním důvodem je, že tyto osoby vlastní techniku, vybavení nebo znalosti, které značně pomáhá při záchranných a likvidačních pracích.

Při událostech, kdy nejsou zasahující osoby vystavení ohrožení, a dojde k nedostatku sil při záchranných a likvidačních prací, může velitel zásahu povolat na pomoc právě výše zmíněné osoby na pomoc.

5.1 Povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob

- Poskytnout na výzvu velitele zásahu nebo starosty obce nebo prostřednictvím operačního a informačního střediska IZS osobní nebo věcnou pomoc.
- Vyjít vstříc při provádění záchranných a likvidačních prací na vlastněných pozemcích a do objektů, použití techniky, provedení terénních úprav, vyklizení pozemku, odstranění staveb, zařízení a porostů.
- V souvislosti s provozem technického zařízení a budov a při nakládání s nebezpečnými látkami a odpady je vlastník, správce nebo uživatel povinen se podílet na přípravě záchranných a likvidačních prací, zpracování havarijního plánu nebo vnějšího havarijního plánu.
- Vůči svým zaměstnancům zajistit informování o hrozících mimořádných událostech a plánovaných opatřeních, varování, evakuaci, případně ukrytí, organizování záchranných prací a organizování přípravy k sebeochraně a vzájemné pomoci.
- Pokud došlo u právnické nebo podnikající fyzické osoby k havárii je tato povinna neprodleně provádět záchranné a likvidační práce, ohlásit neprodleně havárii

informačnímu a operačnímu středisku IZS a ohroženým obcím, podílet se na varování ohrožených osob a poskytnout veliteli zásahu informace.

- Na výzvu orgánu krizového řízení se podílet na zpracování krizových plánů. (hzscr, 2021)

5.2 Zapojení občanů do záchranných a likvidačních prací

Integrovaný záchranný systém je určen k ochraně zdraví, života, majetku a životního prostředí a jeho účelem je poskytnout občanům kvalitní pomoc v případě nouze. Současně vytváří i možnost zapojit se do záchranných prací na základě uzavření dohody o pomoci na vyžádání, což je předem dohodnutý způsob pomoci na základě smlouvy uzavřené s obecním úřadem obce s rozšířenou působností, krajským úřadem, Ministerstvem vnitra nebo se základní složkou integrovaného záchranného systému. Taková dohoda je uzavírána zejména s odborníky v určitých oborech, které mají blízko k záchranným a likvidačním pracím.

Další, daleko častější je pomoc na vyžádání, tzv. osobní nebo věcná pomoc, která je občana, až na výjimky, povinností. Uvedené druhy pomoci lze poskytnout na výzvu velitele zásahu nebo starosty obce. Pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu nebo starosty obce.
Od osobní pomoci jsou osvobozeny osoby ve věku do 18 let a od 62 let a osoby zdravotně nezpůsobilé k výkonu požadovaných činností, plně invalidní osoby, poslanci a senátoři Parlamentu České republiky a členové vlády a dále osoby, které by tím vystavily vážnému ohrožení sebe nebo osoby blízké. Ženám lze nařídit pouze takovou osobní pomoc, která není v rozporu se zvláštním právním předpisem.

„Integrovaný záchranný systém a provádění záchranných a likvidačních opatření včetně opatření pro ochranu obyvatelstva přináší fyzickým osobám tyto povinnosti:

- strpět omezení vyplývající z opatření stanovených při mimořádné události a omezení nařízená velitelem zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací,
- strpět, pokud je to nutné k provádění záchranných a likvidačních prací a pokud je vlastníkem, uživatelem nebo správcem nemovitosti, vstup osob provádějících

záchranné nebo likvidační práce na pozemky nebo do objektů, umožnit použití nezbytné techniky, provedení terénních úprav, budování ochranných staveb, vyklizení pozemku a odstranění staveb, jejich částí, zařízení a porostů,

- poskytnout veliteli zásahu informace o skutečnostech, které by mohly ohrozit životy nebo zdraví osob provádějících zásah nebo ostatního obyvatelstva, zejména informace o výbušninách, nebezpečných chemických látkách, zdrojích ionizujícího záření, dravých či nebezpečných zvířatech,
- strpět umístění zařízení systému varování a vyrozumění na nemovitostech, které má ve vlastnictví, a umožnit k nim přístup hasičskému záchrannému sboru kraje nebo jim zmocněným osobám za účelem používání, kontroly, údržby a oprav,
- pokud je vlastníkem stavby civilní ochrany nebo stavby dotčené požadavky civilní ochrany, dbát při užívání těchto nemovitostí a veškerých činnostech s tím spojených, aby nedošlo ke změně charakteru této stavby ve vztahu k jejímu účelu a umožnit její využití pro potřeby civilní ochrany.
- Umožnit přístup hasičskému záchrannému sboru kraje nebo jim zmocněným osobám do těchto staveb za účelem používání, kontroly, údržby a oprav.

Plnění uvedených povinností může fyzická osoba odmítnout, pokud by tím ohrozila život nebo zdraví vlastní nebo jiných osob, anebo pokud ji v tom brání důležité okolnosti, které by zjevně způsobily závažnější následek než ohrožení, kterému se má předcházet.“ (hzscr.cz, 2021)

6 CÍLE A POUŽITÉ METODY

Cílem této práce je seznámit se s touto problematikou a zaměřit se na schopnost a připravenost obcí i měst, zapojit právnické a fyzické osoby do průběhu mimořádné události.

6.1 Metoda checklist

Analýza pomocí kontrolního seznamu neboli Check list analysis je velmi jednoduchá technika využívající seznam položek, kroků či úkolů podle kterých se ověřuje správnost či úplnost postupu. Analýza pomocí tohoto seznamu je základním krokem pro další metody. Výsledek můžeme zaznamenat pomocí ano/ne, nebo můžeme přidat více možností. Analýza pomoci kontrolního seznamu se dá použít skoro ve všech oblastech. Velmi časnou jsou využívány pro zjištění souladu s normami či standardy. Metodu můžeme použít jako preventivní nebo jako zpětné zjišťování problému. (managementmania, 2016)

6.2 Řízený rozhovor

Řízený strukturovaný rozhovor z anglického Pen and paper interview je technikou sběru informací. Tázající osoba pokládá otázky další osobě nebo osobám dle předem připravených otázek. Dané osoby pak na ně odpovídají a tazatel si tyto odpovědi zapisuje nebo ukládá jako audio záznam. Tuto techniku lze označit za velice přínosnou v oblasti sociálního výzkumu a přináší velmi kvalitní výsledky. (managementmania, 2016)

6.3 SWOT analýza

SWOT analýza je univerzální analytická technika používaná pro zhodnocení vnitřních a vnějších faktorů ovlivňujících úspěšnost organizace nebo nějakého konkrétního záměru, může se jednat o produkty nebo služby. Nejčastěji je SWOT analýza používána jako situační analýza v rámci strategického řízení a marketingu. Autorem SWOT analýzy je Albert Humphrey, který ji navrhl v šedesátých letech 20. století. SWOT je akronym z počátečních písmen anglických názvů jednotlivých faktorů:

Strengths - silné stránky, tedy v čem je organizace dobrá

Weaknesses - slabé stránky, tedy v čem je špatná

Opportunities - příležitosti, tedy co lze využít

Threats - hrozby, tedy na co je nutné dávat pozor (ebrana, 2021)

6.4 Dotazník

Dotazník je jednou z nejčastějších metod získávání dat. Je velmi častou metodou v průzkumech a výzkumech studentů. Dá se říct, že se jedná o způsob psaného řízeného rozhovoru. Na rozdíl od něj je méně časově náročný. Dotazník můžeme řešit i skupinově, že jej poskytneme více osobám a získáme tak data od více subjektů. Při sestavování dotazníku musíme dodržovat cíl našeho výzkumu a uvést vhodně a stylisticky správně dané otázky. Otázky by měly být anonymní, tím zvýšíme upřímnost odpovědí. (wiki.knihovna, 2012)

6.5 Analýza nejvíce využívaných profesí při záchranných a likvidačních prací.

Zde se bude jednat spíš o vlastní analýzu nebo výzkum, kdy budu zjišťovat informace na s touto problematikou a následně budu tyto informace slovně vyhodnocovat.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

Jak víme, hasičský záchranný sbor má za úkol chránit životy a zdraví obyvatel, majetek, zvířata i životní prostředí před mimořádnými událostmi. Hasičské sbory jsou rozdělovány podle krajů a v této diplomové práci se budu zaměřovat na kraj Jihomoravský a budu směřovat na město Veselí nad Moravou. Budu tak jednat z toho důvodu, jelikož zde bydlím a znám to tu nejlépe. Vybral jsem si ze základních složek právě hasičský záchranný sbor z důvodu, že se nejvíce podílí na záchranných a likvidačních pracích a spolupracují právě s právnickými i fyzickými osobami.

7.1 Webové stránky HZS JMK

Hasičský záchranný sbor České republiky má své webové stránky, které jsou dále děleny právě na území daných krajů. Tyto stránky pro Jihomoravský kraj mají přesnou webovou adresu: https://www.hzscr.cz/hzs-jihomoravskeho-kraje.aspx. Hlavní stránka tohoto webu Vám ukáže zpravodajství a aktuality. Dále zde máme menu, což je rozcestník, který dále rozděluje informace nacházející se na celé webové stránce. Je zde spousta informací, které popisují hasičský záchranný sbor, jak funguje, podle čeho se řídí nebo čím disponuje.

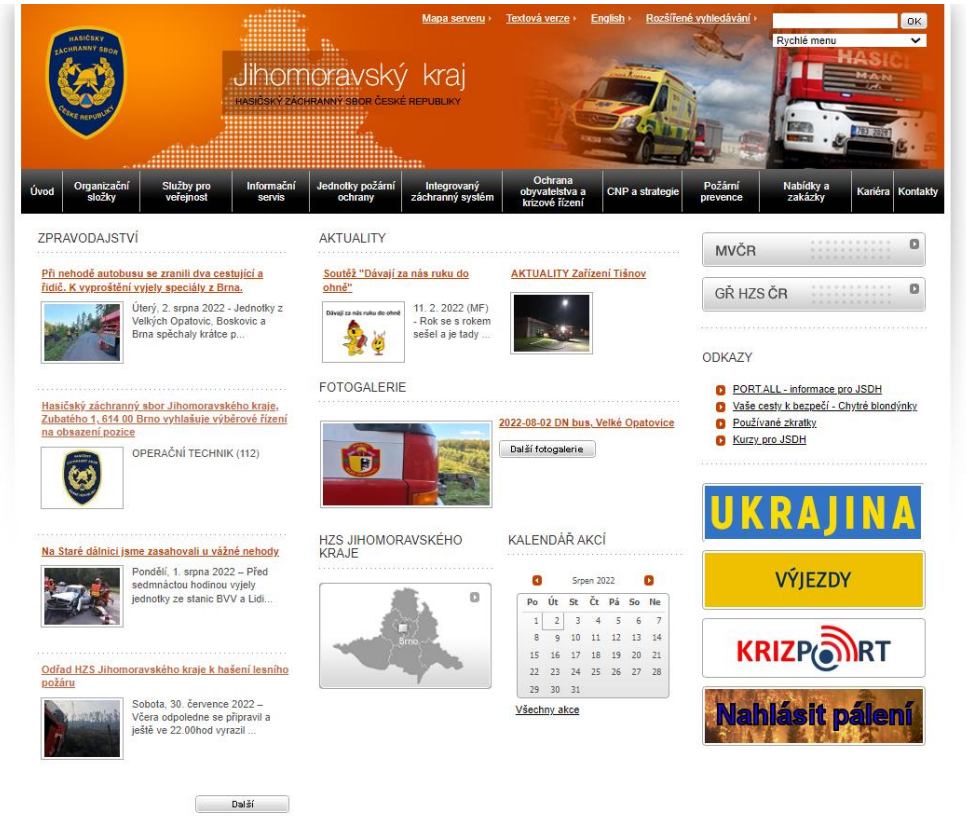

Obrázek 1 – Webové stránky HZS JMK

7.2 Hasičská stanice Veselí nad Moravou

Jak jsem již zmínil, já se zaměřím na Hasičskou stanici ve Veselí nad Moravou. Informace, které jsem zjistil a celkově problematiku mé diplomové práce jsem diskutoval s velitelem dobrovolných hasičů. Hasičská stanice se nachází na ulici Masarykova s číslem popisným 200. Výhodou je, že se jedná o hlavní trasu města, takže při mimořádné události nemusí vyjíždět komplikovaně. U stanice je obstarán dvoukomorový semafor, který upozorní silniční dopravu i daném výjezdu hasičského sboru.

Stanice je typu P2, což znamená že zabezpečuje výjezd družstva a je vybavena danou požární technikou i automobilovým žebříkem. Obvykle je stanice typu P2 umístěna v obci do 15 000 obyvatel. Veselí nad Moravou má v tuto chvíli okolo 11 000 obyvatel. Hasičský sbor má 24 příslušníků, což znamená 8 příslušníků na třísměnný provoz.

Mimo Hasičský záchranný sbor je na stanici i zázemí pro jednotku sboru dobrovolných hasičů. Tento sbor spadá do kategorie JPO III/1, což znamená, že územní působnost je většinou do 10 minut od místa dislokace a zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném poštu čtyř příslušníku. Celkově se zde nachází 14 příslušníků dobrovolných hasičů.

Obrázek 2 – Hasičská stanice Veselí nad Moravou

7.3 Technika hasičské stanice Veselí nad Moravou

Tato stanice disponuje potřebnou technikou. Pro hasičský záchranný sbor jsou to tyto vozy:

CAS 15 (MAN) – což je prvovýjezdové vozidlo sloužící pro dopravu a hašení požárů.

- Délka x šířka x výška: 7,1 x 2,5 x 3,3 m
- Hmotnost: 14 000 kg
- Motor: 176 kW
- Požární družstvo: 1+5
- Maximální rychlost: 110 km/h
- Objem nádrže: 2 200 l
- Objem pěnidla: 135 l
- Výbava: elektrocentrála, motorová pila, IDP

CAS 30 – vozidlo sloužící pro velkoobjemové hašení

- Délka x šířka x výška: 8,7 x 2,5 x 3,1 m
- Hmotnost: 21 000 kg
- Motor: 235 kW
- Požární družstvo: 1+5
- Maximální rychlost: 80 km/h
- Objem nádrže: 6 000 l
- Objem pěnidla: 360 l
- Výbava: elektrocentrála, motorová pila, IDP

AP 27 – vozidlo sloužící pro záchranu osob z výšek a k technickým zásahům

- Délka x šířka x výška: 12,5 x 2,5 x 3,5 m
- Hmotnost: 27 000 kg

- Motor: 170 kW
- Maximální rychlost: 82 km/h
- Výškový dosah: 27 m
- Nosnost klece: 400 kg
- Nosnost háku 1 000 kg

Pro jednotku sboru dobrovolných hasičů je to:

CAS 24 Mercedes Benz 4x4

- Délka x šířka x výška: 7,2 x 2,5 x 3,4 m
- Hmotnost: 16 000 kg
- Motor: 205 kW
- Požární družstvo: 1+5
- Objem nádrže: 3 500 l
- Objem pěnidla: 200 l
- Výbava: elektrocentrála, motorová pila, IDP

DA Ford Transit - zásahový požární automobil určený pro přepravu jednotky požární ochrany

- Délka x šířka x výška: 5,5 x 2,1 x 2,6 m
- Hmotnost: 3 500 kg
- Motor: 96 kW
- Požární družstvo: 1+8

7.4 Přehled výjezdů a událostí

Jedna z věcí, které chci zde určitě zmínit je webová stránka https://udalosti.firebrno.cz/. Jedná se o internetovou stránku, která zobrazuje události, u kterých zasahovala příslušná jednotka. Dané události můžeme filtrovat podle datumu, kraje, typu události, okresu nebo zasahující jednotky.

Pro znázornění jsem zde zadal hasičskou stanici Veselí nad Moravou za poslední týden. Jak můžeme vidět, jsou zde celkem podrobné informace u každé události s grafickým znázorněním na mapě. Tam je také zobrazeno logo podle typu mimořádné události. (Firebrno, 2022)

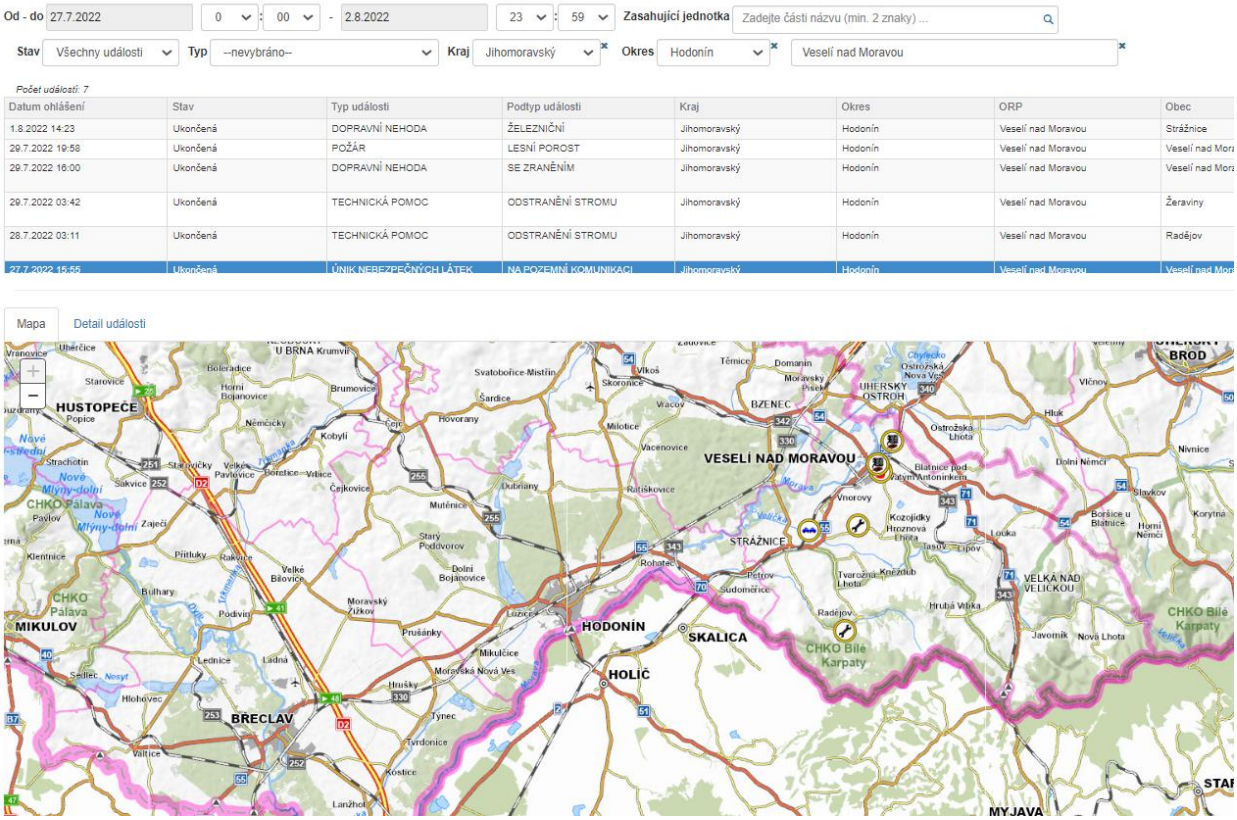

Obrázek 3 – Přehled události firebrno (Firebrno, 2022)

7.5 Další stanice HZS

Mimo stanici ve Veselí nad Moravou jsem chtěl zmínit další stanice v okolí. V okrese Hodonín se nachází 7 dalších stanic hasičského záchranného sboru nebo sboru dobrovolných hasičů. Dále jsem zde přidal i sdružení hasičů a sbor dobrovolných hasičů ze Zlínského kraje,

jelikož jsou také blízko Veselí nad Moravou. Na mapě je znázorněno 10 těchto stanic včetně Veselí. Konkrétně se jedná tedy o:

- Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje Hodonín
- Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje Kyjov
- Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska Hodonín ve Bzenci
- Sbor dobrovolných hasičů Hrubá Vrbka
- Sbor dobrovolných hasičů Rohatec
- Sbor dobrovolných hasičů Mikulčice
- Sbor dobrovolných hasičů Svatobořice
- Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska Uherské Hradiště
- Sbor dobrovolných hasičů Kunovice

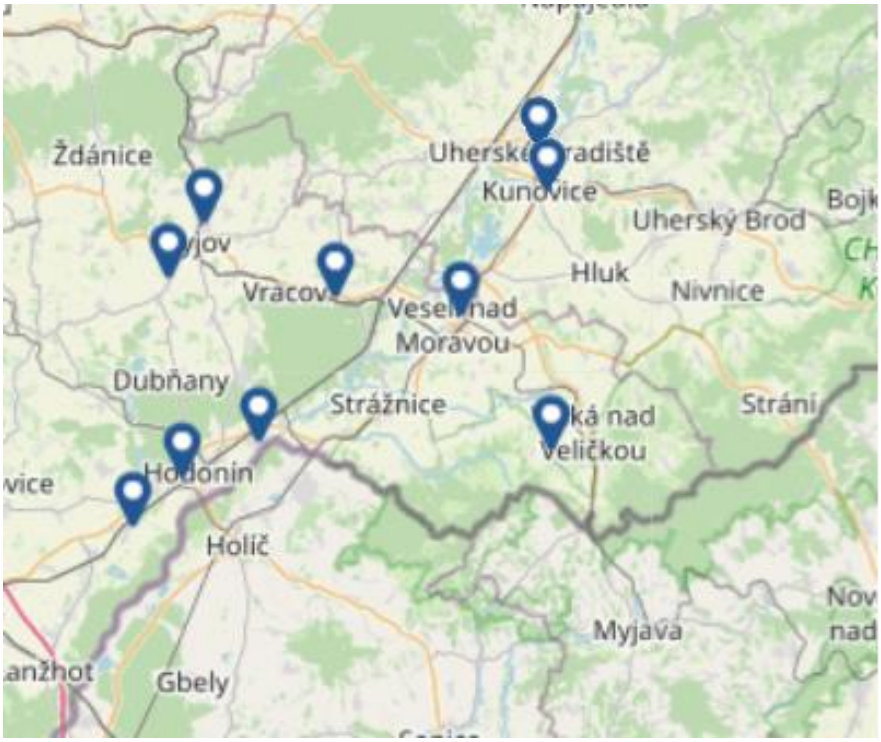

Obrázek 4 – Okolní stanice HZS

7.6 Koordinace činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu

Koordinací složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu se rozumí koordinace záchranných a likvidačních prací včetně řízení jejich součinnosti.
Stálými orgány pro koordinaci složek integrovaného záchranného systému jsou:

1. velitel zásahu (zpravidla velitel jednotky požární ochrany),
2. operační a informační střediska integrovaného záchranného systému, kterými jsou operační střediska hasičského záchranného sboru kraje a operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru,
3. starosta obce s rozšířenou působností, hejtman kraje, Ministerstvo vnitra (přes krizové štáby, podle připravených havarijních plánů, se zabezpečeným spojením a krizovým informačním systémem).

V rámci koordinace složek integrovaného záchranného systému se vykonávají
především následující činnosti:

- vyhodnocení druhu a rozsahu mimořádné události,
- uzavření místa zásahu a omezení vstupu osob na místo zásahu, jejichž přítomnost zde není potřebná,
- záchrana bezprostředně ohrožených osob, zvířat nebo majetku, popřípadě jejich evakuace,
- poskytnutí neodkladné zdravotní péče zraněným osobám,
- přijetí nezbytných opatření pro ochranu životů a zdraví osob ve složkách,
- přerušení trvající příčiny vzniku ohrožení vyvolaných mimořádnou událostí, například provizorní opravou, zamezením úniku nebezpečných látek, vyloučením nebo omezením provozu havarovaných zařízení,
- omezení ohrožení vyvolané mimořádnou událostí a stabilizace situace v místě zásahu, například hašením požáru, ochlazováním konstrukcí, ohraničením uniklých látek,
- přijetí odpovídajících opatření v místech, kde se očekávají účinky při předpokládaném šíření mimořádné události, informování nebo varování obyvatelstva, evakuace obyvatelstva, popřípadě zvířat, vyhledání zraněných nebo

bezprostředně ohrožených osob, ošetření zraněných osob, poskytnutí pomoci osobám, které nelze evakuovat, regulaci volného pohybu osob a dopravy v místě zásahu a v jeho okolí, střežení evakuovaného území a majetku,

- poskytnutí nezbytné humanitární pomoci postiženým osobám.

8 TORNÁDO NA BŘECLAVSKU A HODONÍNSKU

Jedná se o událost, kdy několika obcemi na jižní Moravě prošlo tornádo s doprovodem krupobití a extrémní bouří. Toto se stalo dne 24. června 2021 okolo 19 hodiny večerní. Tornádo dosahovalo síly F4 na Fujitově stupnici. Jedná se tak o druhou nejsílnější úroveň síly tornáda. Nejvíce zasaženo bylo 5 měst, konkrétně se jedná o města Moravská Nová Ves, Mikulčice, Hrušky, Lužice a Hodonín. Tornádo tak prošlo úsekem dlouhým skoro 30 kilometrů o šířce necelých 500 metrů. Při této události bylo poškozeno zhruba 1500 staveb a škoda dosáhla částky až 15 miliard korun. Událost si bohužel vyžádala celkem šest obětí. (hzscr, 2021)

8.1 Záchranné a likvidační práce po tornádu

Na zasažené místa během několika minut vyrazily hasičské jednotky. Následují hodiny prohledávali hasiči sutiny, poskytovali první pomoc raněným osobám, vyprošťovali lidi a odstraňovali popadané stromy. Oblast byla pro lepší koordinací záchranných a likvidačních prací rozdělena do 5 zásahových sektorů podle měst.

Byl svolán Krizový štáb Jihomoravského kraje a krátce po 20:00 se také sešel štáb generálního ředitelství HZS ČR, který na základě požadavku a po vyhodnocení situace velitelem zásahu, vyslal na místo nejprve posily v podobě dvou odřadů USAR týmů z Prahy a z Ostravy, specializované na vyhledávání zavalených osob ze sutin, a také tři ženijní odřady Záchranného útvaru HZS ČR. Druhý den, od brzkých ranních hodin, se na místo sjížděly odřady z dalších HZS krajů. Do pomoci se postupně zapojily hasičské odřady ze všech krajů ČR.

V průběhu dalšího dne, v pátek 25.6., se přecházelo v jednotlivých sektorech z prací záchranných na práce likvidační. Hlavním úkolem bylo odstraňování poškozených střech a budov, oprava budov, které hrozily zřícením, odklízením sutin, vyklízení překážek z komunikací včetně odklízení vraků vozidel. Díky této události bylo potřeba zřídit několik provizorních skládek. Ty později byly převezeny na třu hlavní skládky k tomu určené. Na tyto akce taktéž bylo potřeba nasadit těžkou techniku.
Poté se činnost hasičského záchranného sboru rozšířila a následovaly organizované demolice celkem 84 objektů, které takto určili statici.

Na místě události se vystřídalo přes 2000 členů hasičského záchranného sboru České republiky a zhruba 2000 členů jednotek sboru dobrovolných hasičů. K tomu je třeba připočítat i bezmála 600 kusů techniky.

8.1.1 Zapojení fyzických a právnických osob

Do záchranných a likvidačních prací se zapojilo mnoho dobrovolníků. Jednalo se o fyzické i právnické osoby. Tyto dobrovolnické činnosti byly organizovány a rozdělovány na sektory. V případě města Hodonín byl zápis těchto dobrovolníků v kulturním domě. Poté byli dobrovolníci podle schopností přidělení na potřebná místa, kde byli pod vedením pověřených kvalifikovaných osob.

Důležitou informací je, že pro to, aby se do záchranných a likvidačních prací zapojily právnické a fyzické osoby, musí k tomu dát souhlas a podat žádost velitel zásahu.

8.2 Věcná pomoc

Věcnou pomocí se rozumí poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací. Tato pomoc může být poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce.
Po tornádu bylo potřeba poskytnout postižené oblasti značné množství věcné pomoci. Jednalo se o stavební materiál a nástroje určené pro opravy. Dále samozřejmě hygienické potřeby a potraviny.

9 NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Tyto neziskové organizace (NNO) jsou zpravidla právnické osoby založené za účelem uspokojování potřeb obyvatel a za záměrem dosáhnout požadovaného cíle. Hlavním účelem tedy není tvorba zisku, ale to neznamená, že by tyto organizace ziskovou činnost nemohly vykonávat. Tyto neziskové organizace můžou i podnikat, ale případné zisky musí využít k dosáhnutí a naplnění cíle dané organizace. Znakem těchto NNO je také jejich nezávislost na vládě. Velmi často zajišťují služby místo státu, a to hlavně díky jejich efektivní spolupráci.

9.1 Panel NNO Jihomoravského kraje

Jedná se o dobrovolné uskupení nestátních neziskových organizací vyskytujících se na území Jihomoravského kraje. Zaměřují se na poskytování humanitární pomoci občanům a pomáhají složkám integrovaného záchranného systému Jihomoravského kraje při mimořádných událostech.

Základním řídícím dokumentem je 55/INA-VOK STATUT PANELU NNO JIHOMORAVSKÉHO KRAJE a interní normativní akt Panelu nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje nazýván jako Jednací řád. (panel, 2022)

Úkoly Panelu NNO Jihomoravského kraje:

- Distribuce poskytnuté humanitární pomoci
- Podpora hasičského záchranného sboru
- Zajišťování a poskytování odborné psychosociální pomoci
- Zajišťování předlékařské pomoci
- Budování evakuačních a humanitárních táborů
- Vytvoření personální a logistické infrastruktury území

9.2 Český červený kříž

Jedná se o humanitární sdružení působící po celé České republice. Působí hlavně v oblastech humanitární, sociální a zdravotní pomoci. Český červený kříž se zaměřuje na civilní obranu a ochranu obyvatelstva. Následně poskytuje pomoc v případě mimořádných událostí. Humanitární jednotka má 21 členů a velitele, která zajišťuje předlékařskou pomoc, ošetření, personální i materiální pomoct při evakuaci, zajištění oblečení a ubytování apod.

9.3 Vodní záchranná služba

Jedná se o největší celostátní organizaci zajišťující vodní záchranu, vzdělávání a zabývání se záchranářskému sportu. Momentálně působí v deseti krajích České republiky a je součástí Integrovaného záchranného systému ČR. Je členem mezinárodní organizace Life Saving Federation a zastupuje tak Českou republiku na mezinárodní úrovni. Tato záchranní služba působí 24 hodin denně na vybraných vodná plochách.

Tato služba zajišťuje neodkladnou pomoc na otevřených vodních plochách, také bezpečnost v aquaparcích a koupalištích a vzdělává záchranáře ve vodním prostředí.

9.4 Dobrovolní hasiči

Mezi tuto skupinu můžeme zařadit sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a Moravskou hasičskou jednotku. Jejich posláním je pomáhat při odstraňování následků mimořádných událostí, plnit úkoly v rámci ochrany obyvatelstva, spolupracovat s ostatními občanskými sdruženími v této oblasti, pomáhat hasičskému záchrannému sboru.

Mezi další činnosti dobrovolných hasičů můžeme zařadit:

- Dozory při hromadných společenských akcí,
- Příprava mládeže pro činnosti v oblasti požární ochrany
- Pořádání odborných schůzí a konferencí pro členy sboru dobrovolných hasičů měst a obcí
- Pořádání soutěží v oblasti požárního sportu
- Organizace táborů

9.5 Připravené síly

Připravené síly neboli ready forces je spolek členů aktivní zálohy Armády České republiky pro Jihomoravský kraj. Tento spolek se zapojuje při rozsáhlých mimořádných událostech a jejích úlohou je podobná jak u ostatních organizací. Zajišťují ochranu obyvatel při daných mimořádných událostech. Tyto jednotky jsou vybaveny dobrou výbavou pro dlouhodobou činnost v terénu. Spolupracují s ostatními organizacemi při humanitární pomoci.

9.6 ADRA

Jedná se o organizaci poskytující humanitární pomoc na mezinárodní úrovni. Je zastoupena ve více než 130 zemích na světě. Poskytuje pomoc nejen při mimořádných událostech, ale také při realizaci dlouhodobých projektů, například pro obyvatele, kteří si nemůžou dovolit vzdělání. Nadace ADRA si klade za cíl zvyšovat životní úroveň a zdraví obyvatel (panel, 2022) (Baštecká, Hrůza, Kný, Darkwah, 2005)

10 HUMANITÁRNÍ POMOC V JIHOMORAVSKÉM KRAJI

Humanitární pomoc v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 239/2000 Sb. organizuje a koordinuje Ministerstvo vnitra, na území kraje pak příslušný hasičský záchranný sbor kraje.

Koordinací humanitární pomoci při rozsáhlých mimořádné události se rozumí:

- systémově řešený monitoring potřeb humanitární pomoci v oblasti zasažené mimořádnou událostí
- předávání informací o zjištěných potřebách humanitární pomoci příslušným orgánům,
- informování veřejnosti
- příjem, skladování, přeprava a výdej humanitární pomoci.

Koordinace humanitární pomoci je potřeba z důvodu podílení velkého počtu osob i organizací. Bez řádné koordinace by humanitární pomoc nemohla být co nejefektivnější.

Humanitární pomoct v Jihomoravském kraji koordinuje hasičský záchranný sbor ve spolupráci s krajským úřadem, koordinátorem Panelu a zástupce diecézní charity v Brně. (Reis, Bernath, 2016)

Subjekty, které se podílí na humanitární pomoci v Jihomoravském kraji jsou:

- Složky Panelu
- neziskové organizace
- právnické a podnikající fyzické osoby
- orgány kraje
- orgány obce
- Diecézní charita Brno

Pokud je potřeba humanitární pomoc zajistit na mezikrajské nebo mezinárodní úrovni, koordinace podlého ze strany Ministerstva vnitra. (Štětina, 2014)

10.1 Řešení mimořádných událostí

„Humanitární pomoc je poskytována bezplatně orgány státní správy a orgány územních samosprávných celků, právnickými osobami, podnikajícími fyzickými osobami, nevládními organizacemi, neziskovými organizacemi, sdruženími občanů, skupinami osob a jednotlivci, na základě výzev nebo z vlastní iniciativy formou nabídek.“ (Nařízení Vlády ČR č. 463/2000 Sb.).

Zásoby pro humanitární pomoc jsou součástí systému nouzového hospodářství podle §10. Jsou vytvářeny Správou státních hmotných rezerv v systému státních hmotných rezerv. O vydání zásob pro humanitární pomoc rozhoduje předseda Správy státních hmotných rezerv na základě požadavku hejtmana nebo starosty obce s rozšířenou působností. Přidělení zásob pro humanitární pomoc fyzickým osobám vážně postiženým krizovou situací zajišťuje hejtman nebo starosta obce s rozšířenou působností, kterému byly zásoby pro humanitární pomoc poskytnuty. Vydané zásoby se neuhrazují ani nevracejí (Zákon 241/2000 Sb.). (Krizport, 2020)

10.2 Činnosti a úkoly v rámci systému koordinace humanitární pomoci v Jihomoravském kraji

Pro správnou koordinaci humanitární pomoci je potřeba mít soupis všechny úkolů a činností, které je třeba postupně plnit.

10.2.1 Checklist činností humanitární pomoci

Zde je zhotovený checklist, který obsahuje postup činností při provádění humanitární pomoci. Následně je zde uvedeno, kdo danou činnost provádí. A jelikož se jedná o metodu checklist, můžeme si znázorňovat, jestli byla daná činnost už provedena nebo ne.

Tabulka 1 – Checklist činností humanitární pomoci

Č.	ČINNOST	PROVEDE	ANO	NE
1.	Svolat koordinační schůzku	HZS JmK		
2.	Informovat ředitele HZS JmK o aktivaci koordinace HUP	HZS JmK		
3.	Zpracovat analýzu situace a dalšího vývoje	HZS JmK		
4.	Zjistit aktuální stavy a počty	ČČK a DCHB		
5.	Podepsat prezenční listinu a zapisovat vše co se během schůzky projedná	HZS JmK		
6.	Řešit systém terénních pracovníků	všichni		
7.	Řešit využití balíčků	všichni		
8.	Řešit výběr sběrných míst	všichni		
9.	Řešit výběr centrálních skladů	všichni		
10.	Řešit dopravu HuP	všichni		
11.	Zpracovat přehled spojení	všichni		
12.	Upřesnit komunikační toky	všichni		
13.	Řešit informování veřejnosti	všichni		
14.	Řešit systém nakládání s finanční pomocí	všichni		
15.	Zpracovat aktuality na KRIZPORT	všichni		
16.	Řešit frekvenci a místo dalších koordinačních schůzek	všichni		
17.	Zpracovat a schválit zápis z jednání	HZS JmK		
18.	Informovat MV-GŘ o aktivaci koordinace HUP	HZS JmK		
19.	Informovat ÚO HZS JmK	HZS JmK		
20.	Informovat starosty obcí o vyslání terénních pracovníků do jejich obce	HZS JmK		
21.	Informovat krizaře dotčených ORP (popř. KŠ ORP)	HZS JmK		
22.	Aktivovat systému terénních pracovníků	ČČK a DCHB		
23.	Uvést do pohotovosti centrální sklady	ČČK / DCHB		
24.	Oslovit dopravce	KŠ JMK		

10.2.2 Aktivace systému koordinace humanitární pomoci v Jihomoravském kraji

Aktivace systému koordinace humanitární pomoc identifikujeme na základě vývoje dané mimořádné události nebo krizové situace. Tento vývoj analyzuje kterýkoliv subjekt zařazený do koordinace humanitární pomoci. O výsledcích a potřebě koordinace subjekt informuje krajské operační a informační středisko hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje, ten dále informuje krizový štáb hasičského záchranného sboru JmK. Následně je svolána koordinační schůzka s koordinátorem Panelu a zástupcem Diecézní charity Brno. Z této schůze se zpracováván zápis, který následně slouží jako podklad pro jednání krizového štábu k problematice humanitární pomoci.

Na této první koordinační schůzce bude dohodnut rozsah plnění jednotlivých úkolů:

- Navržení vhodného systému terénních týmů
- Zvážená využití systému balíčků pro domácnosti
- Vybrání vhodného sběrného místa humanitární pomoci
- Vybrání vhodných centrálních skladů
- Zjištění možnosti dopravy
- Doplnění přehledu spojení na všechny subjekty aktivované v rámci koordinace
- Upřesnění komunikačních toků
- Stanovení systému nakládání s finanční pomocí
- Upřesnění způsobu informování veřejnosti
- Stanovení frekvence a místa dalších schůzek koordinační skupiny

10.2.3 Činnost dotčených subjektů po první koordinační schůzce

Po této koordinační schůzce musí dané subjekty konat. Dojde k aktivaci systému terénních týmů, kdy Diecézní charita a koordinátor Panelu informují svoje pracovníky o potřebě jejich aktivace. Následně zpracují přehled terénních pracovníků, kteří můžou hned nastoupit. Poté jsou předány informace do sestavených týmů o nasazení do terénu.

Současně dojde k zajištění a uvedení do pohotovosti centrálních skladů sloužící pro příjem humanitární pomoci. Do této činnosti se zapojuje i Český červený kříž, který aktivuje taktéž

centrální sklad. Krizovému štábu se zasílají informace a kontakty osob podílejících se na humanitární pomoci, dále evidence aktuálního stavu věcných prostředků, která se musí denně aktualizovat.

10.2.4 Činnost terénních týmů v zasažené oblasti spojená s humanitární pomocí

Koordinaci činností humanitární pomoci na místě mimořádné události provádí týmy se zástupci Českého červeného kříže, vodní záchranné služby nebo Diecézní charity Brno. Týmy těchto subjektů plní tyto úkoly, které jsou taktéž zobrazeny v checklistu.

Tabulka 2 – Checklist činností terénních týmů

Č.	ČINNOST	PROVEDE	ANO	NE
1.	Převzetí pokynů od vedoucího své organizace	Vedoucí týmu		
2.	Připravit se na odjezd do místa mimořádné události	Vedoucí týmu		
3.	Na místě zkontaktovat příslušné osoby	Tým		
4.	Uvést do pohotovosti výdejní místo humanitární pomoci	Tým a obec		
5.	Provedení analýzy situace v obci	Tým a obec		
6.	Průběžně monitorovat zasažené území	Tým		
7.	Organizace příjmu a výdeje humanitární pomoci	Tým		
8.	Průběžné hlášení změn o potřebách	Vedoucí týmu		
9.	Koordinace dobrovolníků	Tým		
10.	Činnost po vyrozumění o střídání	Vedoucí týmu		
11.	Činnost po vyrozumění o ukončení	Vedoucí týmu		

10.2.5 Průběžná činnost zapojených subjektů

Při těchto vykonávání humanitární pomoci je potřeba také zajišťovat další činnosti pro efektivní fungování.

- Průběžné svolávání koordinační schůzky včetně zápisu, který dále slouží jako podklad pro jednání krizového štábu

- Analyzování vývoje situace
- Evidence poptávek a nabídek
- Koordinace logistiky rozvozu věcných prostředků
- Zajišťování dalších pomocných sil v případě nedostatku
- Předávání informací o potřebách humanitární pomoci
- Územní odbor HZS JmK za každou dotčenou obec ve svém okresu denně vypracuje tabulky s informacemi o činnostech, které dále odesílá krizovému štábu
- Krizový štáb provádí sumarizaci za celý kraj

10.3 Ukončení systému koordinace humanitární pomoci

O ukončení koordinace humanitární pomoci je rozhodnuto na koordinační schůzce na základě vyhodnocení situace a vývoje události v zasažené oblasti. Ukončení koordinace nemusí znamenat ukončení poskytování humanitární pomoci pro občany v zasaženém území. Ukončením koordinace se rozumí hlavně pozastavení činnosti terénních týmů. (Korecki, Cabicarová, Rožňák, 2015)

10.4 Finanční prostředky

Veřejné sbírky pořádají subjekty, které k tomu mají patřičná oprávnění. Mezi ty největší subjekty patří Český červený kříž, ADRA, Člověk v tísni nebo Diecézní charita Brno. Sbírky jsou pořádány celostátně způsobem převodu na účet nebo darovací SMS. O stavu těchto sbírek informují zástupci subjektů na koordinačních schůzkách. Na těchto schůzkách se dohodne nejvhodnější využití finančních prostředků pro pomoc zasaženým obcím a domácnostem. Finanční prostředky se nepředávají v období, kdy je aktivován systém koordinace humanitární pomoci.

10.5 Dobrovolnická pomoc

Již výše zmiňované subjekty ČČK, DHCB, ADRA a Člověk v tísni mají vlastní vyškolené dobrovolníky, kteří jsou nasazeny do terénu v zasažené oblasti v režimu zákona č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Neregistrovaní dobrovolníci, kteří při probíhající mimořádné události nabídnou pomoc budou motivování zmiňovanými subjekty k registraci do systému pro využití při dalších mimořádných událostech. Budou průběžně informováni o způsobu řešení dané události. Zapojovat do mimořádné události se můžou pouze registrovaní dobrovolníci, kteří byli poučeni o BOZP, pojištění a mají vyřešené pracovně-právní vztahy. Po koordinační schůzce jsou dobrovolníci terénním týmem rozmístění do zasažených oblastí. (Krizport, 2020)

11 NEJVYUŽÍVANĚJŠÍ NÁSTROJE KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ

Nástrojů pro krizové řízení je velké množství. Dle informací z řízeného rozhovoru od velitele dobrovolných hasičů je mezi nejvyužívanějšími nástroji systém GINA, který značně zlepšuje orientaci v terénu. Dále jsem zde zmínil Informační web KRIZDATA, který slouží například pokud není dostupné internetové připojení. Hasičský záchranný sbor také spravuje portál KRIZPORT, který slouží jak pro IZS, tak pro veřejnost. Obsahuje důležité informace o probíhajících mimořádných událostech. Dále je zde zmíněný systém ARGIS pro správu státních hmotných rezerv. Následně jsou zde dvě aplikace, které využívá i právě sbor dobrovolných hasičů ve Veselí nad Moravou. (SSHR, 2022) (Lukáš, Hrůza, Kný, Darkwah, 2018)

11.1 GINA Systém

Gina systém (Geographic information assistant) je mapová technologie pro počítače či další přenosná zařízení disponující vhodným operačním systémem, která poskytuje svým uživatelům navigaci v obtížném i těžce dostupném terénu. Dále nabízí efektivní výměnu informací i koordinaci týmů, které tento systém využívají. Tento systém je určen pro složky integrovaného záchranného systému, humanitární organizace a další bezpečnostní složky.

Systém GINA byl poprvé spuštěn v roce 2010 při odstraňování následků na Haiti. Od té doby se uplatnila na mnoha dalších místech, kde se stala mimořádná událost. Příkladem jsou záchranné práce při tsunami v Japonsku, konflikty v Sýrii, Iráku, Afghánistánu i ve mnoha dalších zemích. Systém Gina se stal také oficiální dodavatelem Mírových sil OSN. Od roku 2011 společnost spolupracuje s IZS ČR. Společnost také dodává služby i Evropské vesmírné agentuře (ESA).

V dnešní době pomáhá v oblastech krizového řízení a bezpečnostních složkách. Od roku 2013 využívá software GINA Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje. Díky tomu se dojezdový čas při výjezdech hasičů zkrátil u třiceti procent událostí. (Gina, 2022)

Mezi produkty této společnosti můžeme zařadit:

- GINA CENTRAL – což je nástroj pro řízení misí. Platforma je založena na sdílené operační mapě s okamžitými aktualizacemi. GINA Central umožňuje komunikaci s ostatními jednotkami v terénu a usnadňuje tak operačnímu pracovníkovi shromažďování všech dat.

- GINA TABLET - aplikace je navržená pro pomoc integrovaným záchranným složkám (policie, hasiči a záchranná služba) v terénu. Systém komunikuje s operačním centrem a poskytuje velitelům nástroje pro řízení mise a rozhodování ve všech fázích zásahu. Pro dobrovolné jednotky je k dispozici aplikace GINA Lite.
- GINA GO - lokalizační aplikace pro zvýšení zákazníkovi bezpečnosti a sběr dat z terénu. Je k dispozici pro Android, iOS a je kompatibilní i s telefony BlackBerry. Aplikace využívá internetové připojení telefonu ke sdílení polohy a odeslání SOS signálu operátorům nebo vybraným příjemcům.
- GINA SMART - mobilní aplikace určená pro mluvčí, velitele, inspektory provozu a náměstky záchranných složek. Aplikace je propojena s operačním centrem a poskytuje přehled aktuálních zásahů.
- GINA HEMS - aplikace navržená pro pomoc leteckým záchranným službám. Systém komunikuje s operačním centrem a poskytuje pilotům i technickým členům posádky nástroje pro řízení mise a rozhodování ve všech fázích letu.
- GINA Lokátory - sledování vozidel a personálu po celém světě pomocí systémů GINA, které jsou plně kompatibilní s GSM, GPS a Iridium lokátory. (Gina, 2022)

11.2 Systém ARGIS

Systém ARGIS je hlavním nástrojem informační podpory pro hospodářské opatření krizových stavů. ARGIS je provozován k zabezpečení informační podpory plánovacích a rozhodovacích procesů v oblasti zajištění věcných zdrojů a KŘ. Tento systém pracuje s daty podle územního nebo resortního charakteru od úrovně obcí s rozšířenou působností přes orgány krajské až po správní úřady. Pomáhá zpracovávat tabulkové přehledy a plány o nezbytných dodávkách pro krizové plány. Primárně tento systém není určen pro podporu řešení krizových situací.

Hlavní funkce systému:

- Systém nouzového hospodářství za účelem zpracování plánu nezbytných dodávek
- Systém hospodářské mobilizace za účelem zpracování dokumentací
- Poskytování informací o státních hmotných rezervách orgánům KŘ
- Evidence objektů včetně jejich vlastností, vlastníků a provozovatelů

ARGIS je centrální systém, který je tvořen jednotlivými moduly. Skládá se z částí obsahující správu registrů, komunikační systém, mapové systémy a moduly jednotlivých aplikací.
Systém sbírá data z daného území a následné je poskytuje dalším uživatelům, kteří je můžou dále využívat.
Přístup do systému je zabezpečován pomocí vzdáleného přístupu přes internetový prohlížeč Microsoft Explorer. Kromě orgánů krizového řízení, mají do systému přístup i podnikající fyzické osoby a právnické osoby zařazené do krizového řízení, které do systému vkládají potřebné informace v oblasti nezbytných dodávek. (argis, 2022)

11.3 Informační web KRIZDATA

V případech krizové situace, nelze vyloučit narušení komunikační datové sítě, nebo výpadky dodávek elektrické energie. Programové vybavení KRIZDATA je aplikací, která slouží v případě ztráty připojení k internetu. Především je určena k instalaci na lokální počítač a poskytuje data o nezbytných dodávkách a dodavatelích nezbytných dodávek. Aktuálnost dat je zabezpečena uživatelskou aktualizací databáze přímo z IS ARGIS, kterou si uživatel jednoduše stáhne do svého počítače.
Aplikace je bezplatná a primárně určena pro orgány krizového řízení. Data jsou vždy aktuální k poslednímu datu v kalendářním měsíci. (krizdata, 2022)

11.4 Portál KRIZPORT

Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje mimo svůj portál HZSCR.cz spravuje také další specializovanou stránku, která se zabývá krizovým řízením, s názvem KRIZPORT. Tak je určena pro veřejnost i odborníky a přináší jim věrohodné a aktuální informace v oblastní řešení mimořádných událostí a krizových situací v daném kraji. Tato stránka je rozdělena na veřejnou a neveřejnou část.

Ve veřejné části najdeme hlavní stránku, kde jsou pravidelně zveřejňovány informace o daných událostech a o momentálně řešené problematice. Dále zde nalezneme informace o hrozbách, které můžou ohrozit Jihomoravský kraj, včetně informací, jak se těmto hrozbám vyhnout nebo je zamezit.

Neveřejná část portálu je určena pro registrované uživatele. Těmi jsou zpravidla složky integrovaného záchranného systému, Krajský úřad Jihomoravského kraje nebo také starostové obcí. Portál nabízí těmto uživatelům aktuální verze bezpečnostní dokumentace.

Výhodou tohoto portálu je také hromadné informování potřebných uživatelů, například starostů v kraji. (krizport, 2022)

11.5 Aplikace Port.ALL

Port.all je aplikace, která obsahuje důležité informace pro jednotky sboru dobrovolných hasičů České republiky. Mimo jednotky sboru dobrovolných hasičů slouží tento portál i pro jejich členy či pro osoby zastupující zřizovatele JSDHO.

V aplikaci jsou data o členech sboru dobrovolných hasičů, kontaktech na JSDH i na spolupracující firmy nebo odběratele. Je zde vedena evidence techniky, výjezdy či práce.

Výhodou této aplikace je jednoduchost ovládání a rychlost získávání dat a informací. Aplikace je také napojena na systém hasičského záchranného sboru daného kraje, do kterého sbor dobrovolných hasičů spadá.

Aplikace je přístupná z počítače i mobilního zařízení bez nutnosti instalace. Jediná podmínka pro fungování je přístup k internetovému připojení. Poté se stačí pouze přihlásit do samotného portálu a aplikace je připravena k používání. (hzscr, 2022)

11.6 Aplikace VPR

VPR je aplikace sloužící pro svolávání jednotek k výjezdu. Funguje tak, že kontroluje emaily s daným předmětem. Po kontrole tohoto emailu a jeho přijetí se přehraje zvukové oznámení. Následně se vytiskne příkaz včetně mapy.

Aplikace je navržena na operační systém Windows 7 a novější. Pro fungování aplikace je potřeba splnit několik požadavků. Mezi ty patří přístup k internetovému připojení, nastavení daného mailu s příkazem k výjezdu na operačním středisku nebo již dříve zmíněné aplikaci Port.ALL. Na aplikaci musí být napojena laserová tiskárna, monitor a záložní zdroj. (Pozary, 2017)

12 TECHNIKA A PROSTŘEDKY HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR

Při mimořádných událostech se neobejdeme bez nutnosti použití potřebné techniky nebo vybavení, za účelem eliminace krizové situace na přípustné minimum. Hasičský záchranný sbor České republiky vede o své dostupné technice na svých stránkách informace. Tyto informace obsahují technické parametry daného prostředku, možnost využití a také vybavení, které obsahuje. Zde jsem chtěl zmínit celou dostupnou technikou, kterou hasičský záchranný sbor disponuje. Mimo to, že každá stanice hasičského záchranného sboru nebo sbor dobrovolných hasičů má svou povinnou techniku, bez které se neobejde, je zde ještě další technika, které je zmíněna níže. Nachází se na třech lokacích, a to ve městě Hlučín, Zbiroh a Jihlava. Jelikož se jedná o různé druhy techniky, mají na to kvalifikované pracovníky, které umí s touto technikou manipulovat. Jedná se o vyprošťovací techniku, zemní stroje, nákladní a přepravní techniku, plavidla, techniku pro dálkovou dopravu vody, techniku pro dekontaminaci a další technika a prostředky. (hzscr, 2022)

Tabulka 3 – Tabulka dostupné techniky HZS

Vyprošťovací technika		**Hlučín**	**Zbiroh**	**Jihlava**
1	VYA 30 T815-7– Vyprošťovací automobil	**1**	**1**	**1**
2	VYA 30 – Vyprošťovací automobil	**0**	**1**	**1**
3	VYA 15/20 – VYA 15 Vyprošťovací automobil	**1**	**0**	**1**
4	Vyprošťovací tank – VT 72b	**2**	**1**	**1**
5	AJ 80 – Automobilní jeřáb HK 240 K7 + L6	**1**	**0**	**0**
6	AJ 28 – Automobilní jeřáb	**1**	**0**	**1**
7	AJ 20 – Automobilní jeřáb	**0**	**1**	**0**
Zemní stroje		**Hlučín**	**Zbiroh**	**Jihlava**
1	Univerzální dokončovací stroj UDS - 214 / 114	**2**	**1**	**1**
2	Kolový nakladač - JCB 437 / KN 251	**1**	**1**	**1**

3	Smykový nakladač CAT 289C (D) / CAT 262C	**2**	**1**	**1**
4	Teleskopický manipulátor - JCB 525	**1**	**1**	**0**
5	Pásové rypadlo - CAT 329E, CAT 336F LN SB	**1**	**0**	**1**
6	Pásový nakladač - CAT 973D	**1**	**0**	**0**
7	Víceúčelový stroj - HUDDIG 1260C	**1**	**1**	**1**
8	Sklápěcí automobily Tatra - T815 / 815-7 / T815 S1/NK	**3**	**3**	**2**
9	Sklápěcí automobil /8x8/ - Tatra 815-2 S1	**1**	**1**	**1**
Nákladní a přepravní technika		**Hlučín**	**Zbiroh**	**Jihlava**
1	Tahač - Tatra T815 VT	**4**	**1**	**2**
2	NA - Tatra 815 VVN	**7**	**4**	**3**
3	NA s hydraulickou rukou - Tatra T815-7	**2**	**1**	**1**
4	Tahač - MAN TGS	**3**	**2**	**1**
5	Tahače cestovní	**1**	**0**	**1**
6	Návěs - Noteboom	**3**	**2**	**1**
7	Nákladní návěsy	**1**	**0**	**1**
8	Hlubinný návěs	**0**	**0**	**1**
9	Přívěs - PV 16-12	**3**	**1**	**1**
10	NA - MAN TGL 12.180	**1**	**0**	**0**
11	Autobusy	**2**	**0**	**0**
12	Autobus - Iveco	**1**	**1**	**1**
13	ANK - T815-7, Scania G440, MB Actros 930	**4**	**2**	**2**
Plavidla		**Hlučín**	**Zbiroh**	**Jihlava**
1	Obojživelný pásový transportér – PTS-10	**1**	**1**	**1**
2	Plavidla – RUSB, RYDS 550, Pioneer Multi	**3**	**1**	**1**
3	Plavidla – Adventure, Czech Marine, Marine	**2**	**2**	**1**

Dálková doprava vody		**Hlučín**	**Zbiroh**	**Jihlava**
1	CZS 40 / 12 000 S3	**1**	**1**	**1**
2	CZS 15 2000-S3	**1**	**1**	**0**
3	CV 40/21000-S3	**1**	**0**	**1**
4	CAS 32 – T815 / CAS 30 – T815	**2**	**1**	**1**
5	CAS 15	**0**	**1**	**1**
6	HA 2000 – hadicový automobil	**1**	**1**	**0**
7	Automobilová cisterna – pitná voda	**1**	**1**	**0**
8	MČS 1500 – mobilní čerpací stanice	**1**	**0**	**0**
9	MČS 400 a 590 – mobilní čerpací stanice	**1**	**1**	**0**
10	MČS 300 – mobilní čerpací stanice	**0**	**0**	**1**
Dekontaminace		**Hlučín**	**Zbiroh**	**Jihlava**
1	KDT – kontejner dekontaminace techniky	**1**	**1**	**1**
2	SDO III (II) – stanoviště dekontaminace osob	**1**	**1**	**1**
3	KDO IV – kontejner dekontaminace osob	**1**	**1**	**1**
4	Dekontaminační zařízení prostor	**1**	**1**	**1**
Elektrocentrály		**Hlučín**	**Zbiroh**	**Jihlava**
1	KEC 400 / 88 – elektrocentrála – kontejner	**2**	**1**	**1**
2	EC 22 – elektrocentrála	**1**	**1**	**0**
Ostatní technika a prostředky		**Hlučín**	**Zbiroh**	**Jihlava**
1	AP 27 – automobilová plošina	**1**	**0**	**1**
2	Automobil mostní – AM-50	**2**	**0**	**0**
3	Sací bagr – MAN TGS	**1**	**1**	**0**
4	Sanitní vůz – VW Transporter	**1**	**0**	**0**
5	Čtyřkolka – Arctic Cat / Polaris Ranger	**2**	**1**	**1**

6	KKU – kontejner – kuchyně	**1**	**0**	**0**
7	KTA – kontejner tankovací	**1**	**0**	**0**
8	KNP – kontejner nouzového přežití	**1**	**0**	**1**
9	KNP-S – kontejner nouzového přežití – sanitar.	**1**	**0**	**1**
10	KNP – úpravna vody	**1**	**0**	**0**
11	KRAO – kontejner na radioaktivní odpad	**1**	**1**	**1**
12	Kynologové ZÚ HZS ČR	**1**	**0**	**0**
13	Potápěči ZÚ HZS ČR	**1**	**0**	**0**
14	Střelmistři ZÚ HZS ČR	**1**	**0**	**0**

13 DOKUMENTACE IZS

Po záchranných a likvidačních pracích je zpracovávána daná dokumentace, kde jsou zapsány informace o průběhu a vzniku mimořádné události. Také se zpracovává zpráva o zásahu i celkové statistiky. Dokumentace o společných záchranných a likvidačních pracích jsou:

Dokumentace o záchranných a likvidačních pracích

Tuto dokumentaci zpracovávají složky IZS o záchranných a likvidačních pracích, které byly provedeny v první nebo druhém stupni poplachu.

Zpráva o zásahu

Zpráva o zásahu třetího nebo zvláštního stupně je zpracovávána velitelem zásahu. Ta je pak předána do 14 dnů od ukončení zásahu hasičskému záchrannému sboru kraje. Pokud je velitelem zásahu velitel požární ochrany, je zpráva zpracovávaná jako zpráva o zásahu podle zvláštního předpisu.

Zpráva o zásahu s více jak jedním místem zásahu

Tuto zprávu zpracovává hasičský záchranný sbor v případě vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně. Území je postiženo mimořádnou událostí a je na tomto území více jak jedno místo zásahu. Tuto zprávu následně předává hejtmanovi nebo starostovi obce s rozšířenou působností v případě, že záchranné a likvidační práce koordinovali.

Zprávy o zásahu obsahují údaje o vzniku mimořádné události, o postupech a způsobu provádění záchranných a likvidačních prací. Dále zahrnuje použité síly i prostředky, následky této události, rozsah škod. Je zde počet usmrcených a zraněných osob, počet zachráněných a evakuovaných osob, včetně poskytnuté osobní a věcné pomoci. Zpráva obsahuje i grafické znázornění místa mimořádné události a zásahu.

Statistika

Mimo dokumentace, hasičský záchranný sbor také zpracovává statistiku těchto mimořádných událostí spojené se společnými záchrannými a likvidačními pracemi složek podle zvláštního právního předpisu tak, aby vzniklé výstupy byly využitelné pro následné analýzy a jiné analytické potřeby složen nebo právnických a fyzických osob. (hzscr, 2022)

14 VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ A PROFESÍ PŘI ZÁCHRANNÝCH A LIKVIDAČNÍCH PRACÍ

Jak už víme, při záchranných a likvidačních pracích se využívám mnoho zařízení a techniky. Ovšem není jednoduché vždy sehnat danou techniku a její dostatečný počet pro zajištění těchto prací. Právě proto jsou povinni fyzické a právnické osoby poskytnout na pokyn starosty obce nebo velitele zásahu potřebné vybavení. Jelikož každá událost si žádá jiné prostředky, nedá se specificky určit, které profese či prostředky nejvíce využívají. Podle informací, které se mi podařilo sehnat, jsem zde vypsal nejčastější příklady.

14.1 Baťův kanál a lodě

V této diplomové práci se zaměřujeme na ORP Veselí nad Moravou. Jelikož se jedná o město ležící na řece Moravě, je zde velké riziko povodní. Pokud by k této mimořádné události došlo, město může využít lodě, které se nachází na Baťově kanálu nebo dále po řece Moravě. Nachází se zde více podnikajících osob, které by mohly lodě poskytnout.

14.2 Zemědělci a zemědělské stroje

Při likvidačních pracích se běžně využívají těžké stroje pro manipulaci a odklízení překážek. V tomto případě můžeme využívat stroje těch fyzických a právnických osob, které je vlastní. Může se jednat o jeřáby, tahače, buldozery, traktory apod.

14.3 Zdroje elektrické energie

Zde se jedná o generátory elektrické energie, která je velmi potřebná při mimořádných událostech. Některé zařízení jsou závislé na elektrické energii a bez ní může dojít k ohrožení lidských životů. Většina těchto zařízení má své vlastní generátory, ale v případě dlouhodobé krizové situace může dojít k nedostatku.

14.4 Zedníci, pokrývači, klempíři, svářeči, elektrikáři

Zde jsou profese, které se nejvíce využívají právě pro záchranné, likvidační i obnovovací práce. Jsou zkušení pracovníci ve svých oborech, kterých je při těchto pracích nedostatek.

Právě v tomto případě se jedná o fyzické osoby, které jsou požádány o pomoc na pokyn velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce.

14.5 Další profese

Do této kategorie můžeme zařadit ty fyzické a právnické osoby, které se využívají méně častěji, ale značně pomůžou. Může se jednat o firmy, které poskytují ochranné pomůcky a vybavení. Například pro fyzické osoby, které pří záchranných a likvidačních pracích pomáhají. V tomto případě musí velitel zásahu tyto pomůcky zajistit.

Dále firmy, které opravují vozidla. Využívají se v případě mimořádné události, při které dojde k poškození právě i vozidel.

Neméně pak například sklenáři, analytici, geometři, programátoři apod. Záleží právě na druhu mimořádné události.

15 SWOT ANALÝZA

Pro toto téma jsem zvolil jako nejvhodnější analýzu silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Jedná se tedy o SWOT analýzu. V této analýze jsem bral v úvahu zapojování složek IZS společně s právnickými a fyzickými osobami do záchranných a likvidačních prací. S tím také souvisí i stav a kvalifikace jak složek IZS, tak i ostatních osob.

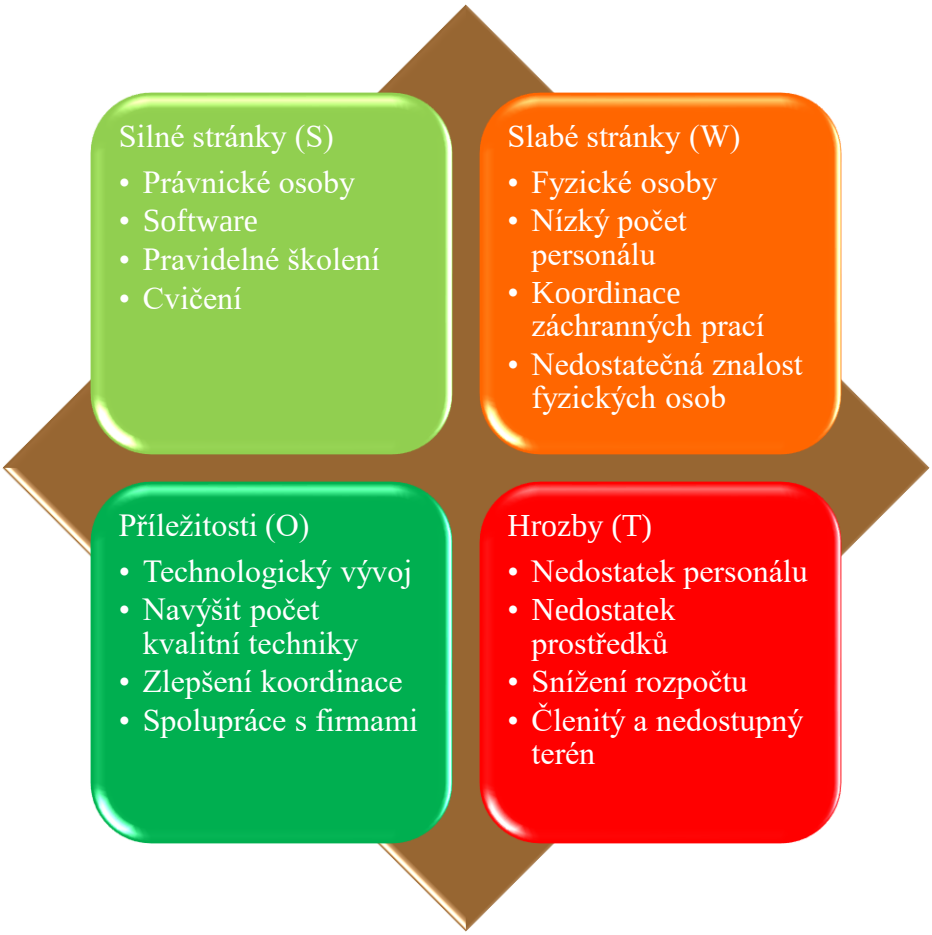

Obrázek 5 – SWOT analýza

15.1.1 Silné stránky

Mezi silné stránky bereme ty oblasti, které nejvíce posilují celou akci při dané události.

Právnické osoby

Právnické osoby jsou povolávány na pokyn jak už velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce. Takže největší výhodou je to, že se jedná už o organizovaný, koordinovaný a předem domluvený postup.

Software

Mezi výhodu určitě musíme brát v potaz softwary, které značně ovlivňují a pomáhají při dané události. Jedná se tak o informační softwary, komunikační softwary nebo softwary pro určování polohy výskytu dané události.

Pravidelné školení

Pravidelné školení je jednou z nejdůležitějších věcí pro udržování a zvyšování bezpečnosti. Školení složek IZS i školení firem zlepšuje koordinaci a informovanost o postupech při daných mimořádných událostech.

Cvičení

S pravidelným školením úzce souvisí i cvičení, při které dochází k praktické simulaci mimořádné události a následných postupech, které je třeba udělat.

15.1.2 Slabé stránky

Slabé stránky jsou opakem silných stránek a snažíme se je minimalizovat.

Fyzické osoby

Do této kategorie jsem přidal právě fyzické osoby, jelikož se z velké části nejedná o organizovaný postup. Abych to konkretizoval, při mimořádné události se snaží fyzické osoby pomoci složkám IZS, kdy se připojí do záchranných prací mnoho lidí, o kterých neví složky IZS, a právě ani velitel zásahu. V tomto případě může dojít k narušení organizace daných činností nebo ke zranění zúčastněných osob.

Nízký počet personálu

Pokud dojde k extrémním událostem, které můžou být například velké povodně, rozsáhlé požáry nebo právě k tornádu, může nastat problém nedostatku personálu. V tomto případě by nedostatek personálu prodloužil dobu eliminace krizové situace.

Koordinace záchranných prací

Koordinace záchranných prací je velmi důležitá, ovšem při rozsáhlé mimořádné události se nejedná o nic jednoduchého. Může nastat problém v připojení dříve zmíněných fyzických

osob, které nejsou obeznámeny o postupech, jelikož tyto osoby nebyly povolány na pokyn velitele zásahu. Samozřejmě chyba v koordinaci může nastat i mezi složkami IZS, jelikož může nastat chyba v komunikaci, či výpadku komunikačních zařízení.

Nedostatečná znalost fyzických osob

Jelikož se jedná většinou o osoby, které se běžně nesetkávají s postupy při mimořádných událostech, zařadil jsem je taktéž do slabých stránek.

15.1.3 Příležitosti

Příležitostmi můžeme rozumět i možný rozvoj a posílení právě záchranných a likvidačních prací.

Technologický vývoj

Zde jsem zařadil například technologický vývoj, což můžeme chápat jako zlepšování komunikačních systému či zlepšení používané techniky a nástrojů. Technologický vývoj jde stále kupředu, což je jedině dobře pro efektivnější zvládání krizových situací.

Navýšit počet kvalitní techniky

Zde se jedná o příležitost, která mluví sama za sebe. Více kvalitní techniky zlepší a zefektivní eliminace krizové situace na minimum. Kvalitní technika je velmi důležitá a jelikož i každá mimořádná událost má jiný charakter, je potřeba aby jednotky IZS byly připraveny na všechny možnosti.

Zlepšení koordinace

Zlepšením koordinace chápeme efektivnější a případně rychlejší informovanost o nastalých mimořádných událostech. Do toho můžeme zařadit také přímo zlepšení komunikace mezi složkami IZS.

Spolupráce s firmami

Touto příležitostí si rozumíme navázání kontaktů a spolupráce s dalšími firmami, které mají prostředky pro pomoc při mimořádných událostech. Může se jednat o vybavení, techniku nebo nástroje, které by daná firma byla ochotna poskytnout. Ovšem můžeme mluvit také o kvalifikovaných fyzických osobách, které se zapojí například do likvidačních a obnovovacích prací.

15.1.4 Hrozby

Mezi hrozby můžeme zařadit faktory, které můžou ohrozit chod akce.

Nedostatek personálu

Mezi to bezpochyby patří nedostatek personálu, což může vést k prodloužení doby snížení rizika, nebo také k ohrožení zdraví jak obyvatelstva obce, tak samotných složek IZS.

Nedostatek prostředků

Nedostatek prostředků může znamenat, že pokud nastane mimořádná událost, která bude mít více hypocenter, nebude dostatek prostředků pro složky IZS s nejkratší dojezdovou dobou. To bude mít následek, že k některému hypocentru budou muset přijet složky IZS, které mají delší dobu dojezdu. Dalším příkladem může být například požár v lese, kdy se rozloha postižené oblasti velmi rychle zvětšuje a každé hasičské auto hraje roli v eliminaci požáru.

Snížení rozpočtu

Snížení rozpočtu často vede k předchozím dvěma zmíněným hrozbám. Nedostatek financí značí nedostatek prostředků, vybavení ale i personálu v každé požární stanici.

Členitý a nedostupný terén

Členitý a nedostupný terén je věc, proti které se nedá pořádně připravit. Můžeme zlepšit techniku i vybavení pro lepší a rychlejší zdolání terénu, ale jelikož se hraje o čas, je to vždy problém. Ideálním příkladem je právě zmíněný lesní požár, kdy dostat se co nejdříve k místu zásahu je velmi náročné.

15.2 Vyhodnocení SWOT analýzy

Zde máme číselné vyhodnocení SWOT analýzy.

Tabulka 4 . Vyhodnocená SWOT analýzy

ČÍSELNÉ VYHODNOCENÍ SWOT ANALÝZY				
Silné stránky	**Důležitost**	**Hodnocení**	**Výsledek**	**Součet**
Právnické osoby	0,3	4	1,2	**3,6**
Software	0,2	3	0,6	
Pravidelné školení	0,2	3	0,6	
Cvičení	0,3	4	1,2	
Slabé stránky				**-3**
Fyzické osoby	0,2	-3	-0,6	
Nízký počet personálu	0,4	-4	-1,6	
Koordinace záchranných prací	0,25	-2	-0,5	
Nedostatečná znalost FO	0,15	-2	-0,3	
Příležitosti				**3,05**
Technologický vývoj	0,25	2	0,5	
Navýšit počet kvalitní techniky	0,3	4	1,2	
Zlepšení koordinace	0,2	3	0,6	
Spolupráce s firmami	0,25	3	0,75	
Hrozby				**-3,4**
Nedostatek personálu	0,35	-4	-1,4	
Nedostatek prostředků	0,25	-4	-1	
Snížení rozpočtu	0,2	-3	-0,6	
Členitý a nedostupný terén	0,2	-2	-0,4	

V této tabulce jsou vyčísleny dané kategorie SWOT analýzy, což jsou silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby. Ve všech kategoriích má každý prvek přidělenou hodnotu důležitosti. Tato hodnota musí v každé kategorii dávat součet 1. Dále je ke každému prvku dáno hodnocení v rozmezí od 1 do 5, s tím, že 1 má nejmenší váhu a 5 největší. Výsledek dostaneme vynásobením hodnost důležitosti a hodnocení.

V kategorii silných stránek můžeme vidět, že nejzásadnějším prvkem jsou právnické osoby, které značně pomáhají při mimořádných událostech složkám integrovaného záchranného systému. Na stejné úrovni je i pravidelné cvičení složek IZS, které je důležité pro efektivní zvládání těchto událostí.

V kategorii slabých stránek vidíme jako nejzásadnější nízký počet personálu. Jak víme, lidi jsou nenahraditelní a pokud nastane rozsáhlá mimořádná událost, je potřeba každá osoba, která ví, jak se zachovat při dané situaci.
Mezi příležitostmi vidíme, že hlavním prvkem je navýšení počtu kvalitní techniky. Bez potřebné techniky se složky IZS jen tak neobejdou. Pro každou situaci je potřeba jak jiná technika, tak i jiné vybavení. Je potřeba, aby příslušníci složek IZS byly připraveni na všechny možnosti.
A v poslední kategorii hrozeb je opět zmíněný prvek, který poukazuje na nedostatek personálu. Tím jde vidět, že kvalifikovaného personálu není nikdy dost a je potřeba se do budoucna na toto zaměřit.

15.3 Dotazníkové šetření

Jako jednu z kvantitativních metod výzkumu je využil dotazníkové šetření, jelikož je na toto téma vhodné. Dotazník jsem posílal veliteli sboru dobrovolných hasičů ve Veselí nad Moravou, se kterým jsem i prováděl rozhovor. V této metodě jsem se samozřejmě zaměřoval na téma mé diplomové práce, ale také na samotný sbor dobrovolných hasičů. V dotazníku jsem položil 10 otázek, které zde uvedu i s odpověďmi i rozborem.

15.3.1 Dotazník

V dotazníku byly položeny tyto otázky.

1. **Jaké aplikace, systémy a softwary využíváte při mimořádných událostech?**

„Systém GINA – navigace na místo mimořádné události, koordinace složek na místě MU, fotobanka, přístup k dokumentaci zdolávání požárů
Port.ALL – zjednodušená obdoba systému IKIS II. Evidence techniky, jízd, prací, kontrol, revizí apod.
VPR – podpora výjezdu jednotky, svolávání pomoc hlasových zpráv“

2. **Jakou techniku a vybavení máte dostupné ve Veselí nad Moravou?**

„HZS – prvovýjezdová CAS 15 (MAN), velkokapacitní CAS 30 pro velkoobjemové hašení, AP27 Bumar, do budoucna se plánuje technický automobil pro zásahy u dopravních nehod
JSDH – prvovýjezdová CAS 24 Mercedes – Benz, DA Ford Tranzit.“

3. **Kolik má členů hasičský záchranný sbor a sbor dobrovolných hasičů ve Veselí nad Moravou?**

„HZS – stanice typu P2 – plný stav 3x8 příslušníků
JSDH – Kategorie JPO III/1 – 14 členů“

4. **V čem vidíte nedostatky při zapojení právnických a fyzických osob do záchranných a likvidačních prací?**

„Neznalost postup při likvidací MÚ, někteří lidi můžou reagovat chaoticky v důsledku stresu a odpovědnosti. “

5. **V čem vidíte největší výhodu při zapojení PO a FO do záchranných a likvidačních prací?**

„HZS nemusí držet techniku, kterou není potřeba tak často. Tím odpadají výdaje spojené s provozem a údržbou této techniky. Dále lze smluvně ošetřit například dodávku jídla a pití při rozsáhlé MU, které nevyžaduje skladování u HZS. “

6. **Provádíte školení nebo cvičení PO/FO, se kterýma máte domluvenou spolupráci při případné mimořádné události?**

„Neprovádíme“

7. **Jaké dokumenty musíte zpracovat po mimořádné události, které obsahují informace o zapojení PO a FO do mimořádné události?**

„Zapojení PO a FO je zapotřebí uvést do ZOZ, např. kvůli případnému proplacení výdajů, úrazů apod. “

8. **Mají spolupracující firmy také aplikace či softwary, které je informují o MU, a jak mají dané FO s Vámi spolupracovat při probíhající MU?**

„Nemají. FO musí dodržovat a respektovat pokyny velitele zásahu. “

9. **Jakým způsobem si myslíte, že by se dala zefektivnit spolupráce mezí složkami IZS a právnickými a fyzickými osobami?**

„Pro tyto situace nejsou žádné nejlepší způsoby, které by zlepšovaly spolupráci. “

10. **Kdo a jakým způsobem zajišťuje vybavení pro zapojující se fyzické osoby?**

„Velitel zásahu“

15.4 Řízený rozhovor

Touto kvalitativní metodou jsem se dozvěděl nejvíce informací o této problematice. Z velké části jsem čerpal právě z informací zjištěných v tomto rozhovoru. Rozhovor probíhal s velitelem jednotek sboru dobrovolných hasičů Jaroslavem Charvátem. Probíhal na hasičské stanici ve Veselí nad Moravou. Předmětem tohoto rozhovoru byl právě průběh spolupráce mezi složkami IZS a právnickými a fyzickými osobami. Zjištěné informace jsem použil i do SWOT analýzy. Mimo spolupráci těchto složek a právnických a fyzických osob jsme řešili také průběh činností po tornádu v Hodoníně a okolí.

16 CELKOVÁ ANALÝZA TÉTO PROBLEMATIKY

V této kapitole se zaměřím na celkové vyhodnocení problematiky zapojení právnických a fyzických osob do záchranných a likvidačních prací. Budu hodnotit podle zjištěných informací z internetových zdrojů, ale hlavně z rozhovoru s velitelem sboru dobrovolných hasičů a výsledku SWOT analýzy.

Celkově můžeme říct, že zapojení právnických osob, podnikajících fyzických osob a fyzických osob do záchranných a likvidačních prací velmi prospěšné. Hlavním důvodem je to, že mnoho osob disponuje technikou, která se při mimořádných událostech využívá. Složky integrovaného záchranného systému tak nemusím tuto techniku mít stále k dispozici. Dalším důvodem je, že při mimořádných událostech je potřeba každá osoba. Ale důležité při těchto pracích je, aby byly organizovány a všichni účastníci registrováni. Velitel zásahu tak ví přesně, kde je kolik lidí a má přehled o probíhající události. Všichni dobrovolní účastníci musí být proškoleni a mít ochranné vybavení při vykonávání těchto prací, jelikož velitel zásahu za ně přebírá zodpovědnost.

Pokud mluvíme o zapojení přímo právnických osob, často mají složky integrovaného záchranného systému předem nasmlouvané a domluvené jejich zapojení do mimořádných událostí. Může se jednat o poskytnutí techniky, poskytnutí materiálu nebo služeb, ale také přímo kvalifikovaných pracovníků, které se využijí do likvidačních a obnovovacích pracích.

Příkladem může být již výše zmiňovaná mimořádná událost tornáda na Hodonínsku. Zde například stavebniny PRODOMA poskytly velké množství stavebního materiálu nebo firma Holík ochranné vybavení. Do prací se zapojilo i množství dobrovolníků, které bylo nad očekávání. Ti byli řádně registrování, poučeni a rozděleni do sektorů.

Informování složek integrovaného záchranného systému je si myslím na dobré úrovni. V dnešní době využívají mnoho aplikací a portálů, které značně pomáhají zjednodušit situaci z hlediska informování. Co se týče právnických a fyzických osob, je možné se informovat o dané události na stránkách obce či na portálech, které byly v této práci zmíněny. Právnické nebo fyzické osoby, které se zapojují nebo jsou vyzváni k pomoci při mimořádných událostech dostávají konkrétní a přesné informace od složek IZS, se kterýma dále úzce spolupracují.

Značnou roli při záchranných a likvidačních pracích hrají roli i nestátní neziskové organizace, které vznikly za účelem pomoci obyvatelům právě při těchto událostech a při vykonávání humanitární pomoci. Tyto organizace mají značné prostředky a kvalifikaci pro

provádění těchto prací. Tyto organizace také pořádají sbírky na danou událost, až už se jedná o finanční či věcnou pomoc. S těmito organizacemi také úzce souvisí dobrovolnická činnost.

Tato problematika se velmi těžce hodnotí, jelikož každá situace je jiná a nemá stanovené nějaké přesné postupy z hlediska zapojování zvláště fyzických osob. Většinou se jedná o obyčejné občany, kteří se snaží v dobré vůli pomoci bezpečnostním složkám při dané události. Ovšem zde vzniká problém, že nejsou registrování a nejsou tak pod plnou kontrolou velitele zásahu.

17 ZJIŠTĚNÉ NEDOSTATKY A NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ

Hlavní nedostatky byly zde už naznačené jak ve SWOT analýze, tak v dotazníkovém šetření i rozhovoru, který probíhal s velitelem sboru dobrovolných hasičů. Mezi hlavní nedostatek hlavně v koordinaci bezpečnostních složek a občanů obce. Stává se převážně v moment vzniku mimořádné události. Například při probíhajících povodních se každý občan snaží pomoct ostatním občanům a zabezpečit své okolí. Při těchto situacích se jedná často ve stresu a bez nějaké koordinace, což je hlavním problémem. Občané můžou jít pomoci hasičskému záchrannému sboru při vytváření hrází, ale můžou způsobit zmatek. Tím nechci poukázat na to, že pomáhání složkám IZS je špatný postup, ale pokud budou tyto složky potřebovat pomoct, občané budou k tomu vyzvání velitelem zásahu a poučeni o BOZP a průběhu. Ovšem při těchto situacích se hraje o čas, a proto je náročné tyto situace řešit a nelze na ně udělat nějaké doporučené postupy.

Dalším nedostatkem, kterých bych zde mohl zmínit je nedostatek techniky, pokud dojde ke vzniku rozsáhlé mimořádné události. Hasičský záchranný sbor má značnou techniku, kterou může použít. Ale v době, kdy vznikne mimořádná událost jde o minuty, zvlášť pokud se jedná o požár, který se rychle šíří a je potřeba každá hasicí technika. S tím i může souviset nedostatek personálu nebo finančních prostředků.

Jako možné zlepšení bych navrhl zavést pravidelné školení firem, se kterýma mají složky IZS domluvené smlouvy při případné mimořádné události. Co se týče fyzických osob, je možné informovat na stránkách obce nejen jak se zachovat při mimořádné události, ale jak spolupracovat se složkami IZS při těchto událostech. Hodně občanů neví, jak správně by tato spolupráce měla fungovat a díky tomu může vznikat právě problém v koordinaci. Dále bych navrhl pořádání akcí, které se zabývají touto problematikou a zhotovení jednoduchých příruček zvlášť pro oblasti s vyšším rizikem vzniku mimořádných událostí. Další možnosti by bylo zavedení aplikací, které by tuto problematiku řešily a byly by napojeny na internetový web HZS JMK nebo na KRIZPORT. Při mimořádné události by došlo uživatelům upozornění o této události a následně by dle GPS lokace navrhla postup, jak se chovat, popřípadě kam se ukrýt.

Toto téma je spíše na slovní diskuzi, jelikož se nedají navrhnout vhodné postupy. Každá událost má jiný průběh a jiný typ. Nedá se tak určit, přesně podle čeho se řídit při spolupracování se složkami IZS.

ZÁVĚR

Zapojování právnických a fyzických osob do záchranných a likvidačních prací je velmi zajímavým tématem, o kterém se tak často nemluví. Dá se říct, že se jedná o problematiku, kdy se zapojují obyčejní občané města do případné mimořádné události. Většina právnických osob nebo podnikajících osob musí mít ve firmách zpracovanou dokumentaci například o požární ochraně, o evakuaci, havarijní plán nebo únik nebezpečných látek. Záleží, čím se daná firma zabývá. Personál těchto firem by měl být tedy pravidelně školen na případné mimořádné události. Ovšem pokud se jedná o běžné fyzické osoby, které se nepohybují v této oblasti většinou neví. jak se zachovat a jak spolupracovat se složkami integrovaného záchranného systému. Tím pak můžou vznikat problémy ve správné koordinaci, jelikož lidé mohou jednat na vlastní pěst a ztížit tak danou krizovou situaci. Při získávání informací jsem byl občas překvapen, jaké zkušenosti, a to i v negativním smyslu, mají složky IZS s touto problematikou. Jak již bylo výše zmíněno, nedá se na toto téma stanovit přesné postupy, proto by bylo vhodné zvýšit povědomí nejen o tom, jak se zachovat při mimořádné události, ale jak správně pomoci hasičskému záchrannému sboru a celkově i dalším subjektům.

Teoretická část se tedy zaměřovala na informování čtenáře o dané problematice vypracováním literární rešerše.

Praktická část se z většiny odvíjela od rozhovoru s příslušníkem integrovaného záchranného systému. Z těchto informací jsem čerpal hlavně do SWOT analýzy, a i do analýzy nejvyužívanějších profesí při záchranných a likvidačních prací. Mimo tyto metody jsem v praktické části řešil i konkrétní nestátní neziskové organizace a systémy či aplikace, které složky IZS nejvíce využívají. Dále jsem zde vytvořil checklisty činností při provádění humanitární pomoci. Celou tuto problematiku jsem nakonec slovně vyhodnotil a následně napsal možné návrhy na zlepšení, a hlavně zvýšení povědomí pro občany.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ a Libor FOLWARCZNY, 2013. Ochrana obyvatelstva. 2., aktualiz. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN ISBN978-807-3851-347.

2. VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK, 2014. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. Praha: Karolinum. ISBN 978-802-4624-778.

3. MCENTIRE, David A., 2015. Disaster response and recovery: strategies and tactics for resilience. Second edition. Hoboken, New Jersey, Wiley. ISBN 978-111-8673-027.

4. ŠTĚTINA, Jiří, 2014. Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4578-7.

5. KORECKI, Zbyšek, Monika CABICAROVÁ, Petr ROŽŇÁK a Samuel Antwi DARKWAH, 2015. Distribuce humanitární pomoci a udržitelnost subjektů v humanitární operaci. Ostrava: Key Publishing. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-244-0.

6. HZS ČR, 2009. Hasičský záchranný sbor České republiky: Integrovaný záchranný systém [online]. [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/integrovany-zachranny-system.aspx

7. HZS ČR, 2021. Hasičský záchranný sbor České republiky: Dokumentace IZS [online]. [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx

8. MĚSTO DOBRUŠKA.CZ, 2022. Město dobruška: Krizové řízení [online]. [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: https://www.mestodobruska.cz/zivotni-situace/krizove-rizeni/slozky-integrovaneho-zachranneho-systemu/

9. MATOUŠ, 2020. Bezpečnostní teorie a praxe: Operační řízení integrovaného záchranného systému [online]. [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: https://veda.polac.cz/wp-content/uploads/2020/04/Opera%C4%8Dn%C3%AD-%C5%99%C3%ADzen%C3%AD-integrovan%C3%A9ho-z%C3%A1chrann%C3%A9ho-syst%C3%A9mu.pdf¨

10. KAVAN, 2020. Česká společnost vodohospodářská: Činnost jednotek požární ochrany při povodních [online]. [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: http://www.csvh.cz/akce/soubory/2016_05_05_P2.pdf

11. VLÁDA ČR, 2020. Vláda České republiky: Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 [online]. [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Koncepce-ochrany-obyvatelstva-2020-2030_1_.pdf

12 POLICIE ČR, 2021. Policie České republiky: Útvary policie České republiky [online]. [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: https://www.policie.cz/utvary-policie-cr.aspx

13. ZACHRANNÁ SLUŽBA, 2022. Záchranná služba v ČR: Systém zdravotnické záchranné služby v ČR [online]. [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: https://zachrannasluzba.cz/system-zzs-v-cr/

14. HZS ČR, 2021. Hasičský záchranný sbor České republiky: Práva a povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob [online]. [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/prava-a-povinnosti-pravnickych-a-podnikajicich-fyzickych-osob.aspx

15. TRUTNOV, 2021. Město Trutnov: Fyzické osoby, právnické osoby a podnikající fyzické osoby ve vztahu ke KŘ a IZS [online]. [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: https://www.trutnov.cz/cs/urad/krizove-rizeni/4-fyzicke-osoby-pravnicke-osoby-a-podnikajici-fyzicke-osoby-ve-vztahu-ke-kr-a-izs.html

16. MANAGEMENTMANIA, 2016. Managementmania:checklist [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://managementmania.com/cs/analyza-kontrolni-seznam-cla-checklist-analysis

17. ČVUT PRAHA, 2021. Informační systémy v krizovém řízení [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://predmety.fbmi.cvut.cz/cs/17pbpisv

18. EBRANA, 2016. Managementmania: Strukturovaná řízený rozhovor [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://managementmania.com/cs/rizeny-strukturovany-rozhovor

19. MANAGEMENTMANIA, 2016. SWOT analýza odhalí vaše slabé stránky i příležitosti na trhu [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://ebrana.cz/blog/swot-analyza

20. WIKIKNIHOVNA, 2012. Dotazníkové šetření [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://wiki.knihovna.cz/index.php?title=Dotazn%C3%ADkov%C3%A1_%C5%A1et%C5%99en%C3%AD

21. FIREBRNO, 2022. Firebrno: Přehled událostí HZS [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://udalosti.firebrno.cz/

22. ZIVEFIRMY, 2022. Hasičské záchranné sbory a stanice [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.zivefirmy.cz/hasicske-zachranne-sbory-a-stanice_o1275?loc=cr%7C0

23. HZSCR, 2021. Hasičské jednotky ukončily odstraňování následků tornáda na Jižní Moravě [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/hasicske-jednotky-ukoncily-odstranovani-nasledku-tornada-na-jizni-morave.aspx

24. PANEL, 2016. Portál krizového řízení: Panel Humanitárních organizací[online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://pkr.kr-ustecky.cz/pkr/panel-ho/

25. KRIZPORT, 2020. Zásady koordinace humanitární pomoci v jihomoravském kraji [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.krizport.cz/soubory/data/dokumenty/zasady-koordinace-humanitarni-pomoci-v-jihomoravskem-kraji

26. SSHR, 2022. Informační podpora HOPKS [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/informacni-podpora-zajistovani-vecnych-zdroju-2/

27. GINA, 2022. Řešení pro integrované záchranné systémy [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.ginasystem.com/reseni-pro-integrovane-zachranne-systemy.php

28. ARGIS, 2022. Informační web IS Argis [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.argis.cz/zakladni-informace/

29. KRIZDATA, 2022. Informační web aplikace KRIZDATA [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.krizdata.cz/

30. HZSCR, 2022. Co je Portál pro JSDH? [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/co-je-portal-pro-jsdh.aspx

31. POŽÁRY, 2017. VP Receiver je nový systém pro dobrovolné hasiče, vytiskne příkaz k výjezdu s místem události [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.pozary.cz/clanek/163372-vp-receiver-je-novy-system-pro-dobrovolne-hasice-vytiskne-prikaz-k-vyjezdu-s-mistem-udalosti/

32. HZSCR, 2022. Technika a prostředky Záchranného útvaru HZS ČR [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/technika-a-prostredky-zachranneho-utvaru-hzs-cr-847147.aspx

33. HZSCR, 2022. Dokumentace IZS [online]. [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D

34. LUKÁŠ, Luděk, Petr HRŮZA, Milan KNÝ a Samuel Antwi DARKWAH, 2008. Informační management v bezpečnostních složkách. Praha: Ministerstvo obrany České republiky. Monografie (Key Publishing). ISBN ISBN978-80-7278-460-8.

35. BAŠTECKÁ, Bohumila, Petr HRŮZA, Milan KNÝ a Samuel Antwi DARKWAH, 2005. Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0708-X.

36. REIS, Chen, Tania Bernath, 2016. Becoming an International Humanitarian Aid Worker. Oxford: Butterworth-Heinemann. ISBN-13 978-0128043141

37. BROWN, Mike, 2000. Engineering Practical Rope Rescue Systems. Boston: Cengage Learning. ISBN-13 978-0766801974

38. SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA, Milan DUBSKÝ a Samuel Antwi DARKWAH, 2010. Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Psyché (Grada). ISBN 978-80-86640-59-4.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Č.	Číslo
Sb.	Sbírky
JSDHO	Jednotky sboru dobrovolných hasičů obce
IZS	Integrovaný záchranný systém
PO	Právnická osoba
FO	Fyzická osoba
HZS	Hasičský záchranný sbor
HuP	Humanitární pomoc
JmK	Jihomoravský kraj
NNO	Nestátní neziskové organizace
OPIS	Operační a informační střediska
ČR	Česká republika
Kg	kilogram
Km	Kilometr
H	Hodina
kW	Kilowatt
m	Metr
l	litr
ČČK	Český červený kříz
DCHB	Diecézní charita Bno

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Webové stránky HZS JMK 37
Obrázek 2 – Hasičská stanice Veselí nad Moravou 38
Obrázek 3 – Přehled událostí firebrno 41
Obrázek 4 – Okolní stanice HZS 42
Obrázek 5 – SWOT analýza 68

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Checklist činností humanitární pomoci 52
Tabulka 2 – Checklist činností terénních týmů 54
Tabulka 3 – Tabulka dostupné techniky HZS 61
Tabulka 4 . Vyhodnocená SWOT analýzy 72

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Výroční zpráva JSDH Veselí nad Moravou

PŘÍLOHA P I: VÝROČNÍ ZPRÁVA JSDH VESELÍ NAD MORAVOU

VÝROČNÍ ZPRÁVA JSDH VESELÍ NAD MORAVOU 2021

Jednotka sboru dobrovolných hasičů města Veselí nad Moravou je zařazena do kategorie JPO III/I. Je primárně určena k zásahům u požárů v katastrálním území města Veselí nad Moravou a v případě potřeby vyjíždí i do okolních obcí a měst.

Ke 31. 12. 2021 má jednotka celkem 13 členů:
1 velitel jednotky (a zároveň strojník)
2 velitelé družstev (z toho 1 zástupce velitele a zároveň technik chemicko-technické služby)
5 strojníků
5 hasičů
V průběhu roku 2022 jsou plánované školení nositele dýchací techniky a také bude probíhat nábor nových lidí. Jsou plánované akce pro zviditelnění jednotky pomocí sociálních sítí a také 3D virtuální prohlídky vybavenosti jednotky a dále jsou plánované akce pro informovanost občanů Veselí nad Moravou např. 3 metry k životu.

Ke 31. 12. 2021 jednotka disponuje technikou:
CAS24/2500/800 - M1R na podvozku Mercedes-Benz
DA – L1Z na podvozku Ford Transit – dopravní automobil sloužící k přepravě požárního družstva na místo zásahu nebo jako zázemí při dlouhotrvajících zásazích.
Přívěs nákladní pro hašení – vybaven na povodně a živelným pohromám

Jednotka po živelné pohromě (tornádo)
Jako mnoho dobrovolných jednotek, i JSDH Veselí nad Moravou se podílela na pomoci při odstraňování škod po tornádu. Jednotka byla vyslána k večeru na požár trafo-stanice a poté byla odvolána do postižených oblastí, kde jsme zajišťovali odklízení, řezání a pátrání po pohřešovaných osobách.
JSDH Veselí společně s lidmi z Ranče Veselí nad Moravou organizovala věcnou sbírku, kterou následně distribuovala v Hodoníně lidem potřebným.
Dále jednotka na úkor svého volného času jela na pomoc do postižených oblastí jako dobrovolníci. Zde jsme prováděli zednické práce, pořez, úklid a ostatní práce dle požadavků místních lidí.

Statistika zásahů za období 1. 1. 2021 – 31.12.2021

typ události	počet na území VnM	počet mimo území VnM	celkem typu
Požár	16	5	21
Technická pomoc	3	1	4
Ostatní pomoc	1	0	1
Ostatní MU (tornádo)	0	1	1
Únik NL	1	0	1
Planý poplach	2	0	2

Celkový čas strávený u zásahu dle obcí
V roce 2021 jednotka zasahovala u několika závažných událostí.

22. března vyjížděla jednotka do Moravského Písku, kde jednotka hasila požár budovy v areálu lesní školky.
06. října vyjížděla jednotka do Rohatce, kde jednotka hasila požár lesa

Obec	počet zásahů	celkový čas
Rohatec	1	2,5 hodin
Hodonín	2	16 hodin
Moravský písek	1	16 hodin
Vracov	1	9 hodin
Vnorovy	2	3 hodiny
Veselí nad Moravou	15	15 hodin

Podrobný časový rozpis zásahů na území města Veselí nad Moravou

Typ události	celkový čas
Ostatní MU (tornádo)	18 hodin
Ostatní pomoc	3 hodiny
Planý poplach	0:11
Požár	43 hodin
Technická pomoc	1:19

V roce 2021 byla jednotka vybavena novou CAS značky Mercedes-Benz, kde členové strávili spoustu času na přestavbě vozu a zařazení vozidla do výjezdu. Toto se podařilo začátkem roku 2022.

Finanční zajištění JSDH

V roce 2021 byly z rozpočtu města pro JSDH vyčleněny finanční prostředky v běžných výdajích v celkové výši XXX XXX,- Kč.

Skutečné čerpání v roce 2020:
Běžné výdaje (provoz jednotky, opravy, výstroj a výzbroj, apod.) ……. XXX XXX,- Kč

Jako každý rok Ministerstvo vnitra - GŘ HZS ČR prostřednictvím krajů přispělo na odbornou přípravu členů jednotky a proplatilo prokazatelné výdaje na uskutečněné zásahy JSDH mimo územní obvod zřizovatele, letos v celkové výši XX XXX,- Kč.

Za správnost údajů odpovídá
Charvát Jaroslav
Velitel JSDH Veselí nad Moravou